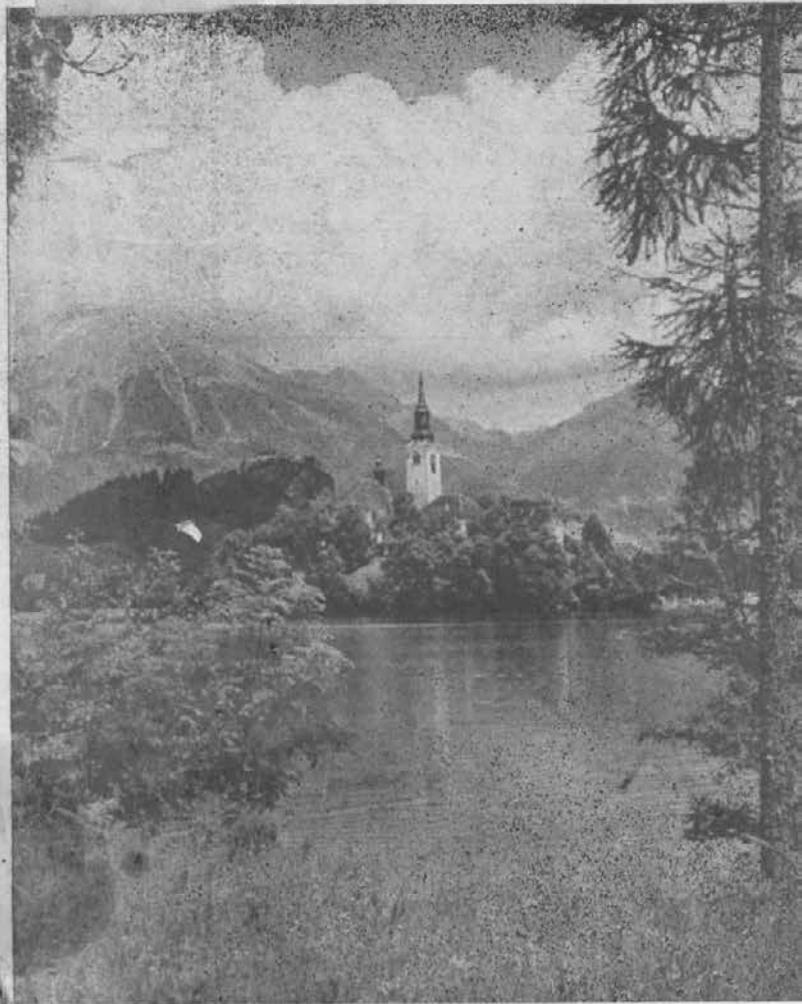

AVE MARIA

Nabožni mesečnik za slovenske katoličane v Ameriki.
Izdajajo oo. Frančiškani v Lemontu, Illinois. U.S.A.

*From ... at
Traviska cest :
A.*

OCTOBER

1945

LETNIK 37

No. 10

AVE MARIA

mesečnik za slovenske katoličane v Ameriki.

Prinaša vzgojne in nabožne članke, kakor tudi povestice in druge slovenske spise pomembnejše vsebine našim slovenskim izseljencem v pouk in zabavo.

Izdajateljji:

FRANČIŠKANI V
LEMONTU.
**Ave Maria, P. O. B. 608,
Lemont, Ill.**

Naročnina velja \$2.50.

Naročnina Tvoja je dar v podporo ubožnejšim slovenskim fantom, ki se izobrazujejo za slov. duhovnike v lemontskem semenišču.

Naročnikov in dobrotnikov se spominjamo v lemontskem samostanu v vseh svojih molitvah, pri sv. mašah in drugih duhovnih opravilih. Opravimo pa zanje tudi sv. mašo in sicer vsako prvo sredo v mesecu.

Published monthly except October and semi-monthly during that month by the Franciscan Fathers, P. O. Box 608, Lemont, Illinois. Subscription prices: U. S. A. \$2.50 for one year; Canada \$3.00 for one year. Subscriptions are payable in advance. Entered as second-class matter at the Post Office of Lemont, Illinois, under the act of March 3, 1879. Acceptance of mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917. Authorized July 14, 1945.

Printed by
SERVICE PRINTERS
304-306 Canal Street
Lemont, Ill.

VSEBINA TE ŠTEVILKE

Za praznik angelov varuhov	1
Čez štiristo let — J. Simeni	2
Pot v Katoliško cerkev	5
Sv. Rožni venec — pise Sr. Lavoslava, šolska sestra	8
Iz današnjih dni — P. Bernard Ambrožič, O.F.M. 10	
Čebele v službi cerkve — P. John Ferlin, O.F.M. 14	
Fatima in njen blagoslov, zgodba iz 1. 1917	16
Dolgočasnica, zgodba	19
Iz urada lige katoliških Slovencev — poročila	22
Tonče s Sloma, zgodovinska, letoletna povest — P. B. A.	23
Križem kraljestva križa — P. B.	23
Kako je z versko svobodo v Sloveniji — P. B. A. ..	31
Zakaj in čemu liga kat. Slovencev — Jože Zalar 32	
Pismo iz Ljubljane	34
Narte Velikonja — ustreljen — poročilo iz domovine	36
O čebelah, ki imajo dušo — poziv P. Johna	38
Razvoj dogodkov na štajerskem v letih 1941-1945	39
Kraljestvo Kristusovo in kraljestvo Satanovo	40

A V E M A R I A

October, 1945—

Lemont, Ill.

—Letnik XXXVII.

ZA PRAZNIK SV. ANGELOV VARUHOV

OTROKU, ki mora na dolgo, nevarno pot, preskrbe dobri starši varuha in pomočnika v nevarnostih in težavah. Tako je tudi nebeški Oče slehernemu izmed nas, ki potujemo v nebeško domovino, postavil za vodnika in varuha sv. angela, ki nas čuva pred zalezovanjem zlobnih sovražnikov, nam pomaga, da moremo odbijati njih strašne napade, ter nas varno vodi po poti, ki drži v nebo.

Zares, kako lep izraz božje skrbi za nas!

Poslušajmo, kaj nam govori Gospod v prazničnem berilu iz druge Mozesove knjige (23. pogl.): "Glej, jaz pošljem svojega angela, da bo hodil pred teboj in te varoval na potu in te pripeljal na kraj, ki sem ga pripravil. Glej nanj in poslušaj njegov glas in ne misli, da ga smeš prezirati; zakaj ne bo prizanesel, ko grešiš, in moje ime bo v njem. Če boš pa poslušal njegov glas in storil vse, kar govorim, bom sovražnik tvojih sovražnikov in udaril bom tiste, ki bi tebe udarili. In moj angel bo hodil pred teboj."

Z radostnim in hvaležnim srcem zapoje sv. cerkev po mašnem berilu prelepo pesem, povzeto iz 90. psalma: "Svojim angelom je Bog zapovedal zate, da te varujejo na vseh tvojih potih. Na rokah te bodo nosili, da ne zadeneš kdaj z nogo ob kamen. Aleluja, aleluja. Slavite

Gospoda, vse njegove trume! Vi služabniki, ki vršite njegovo voljo! Aleluja."

Sv. angeli božji že gledajo v neizmernem blaženstvu neskončno veličanstvo troedinega Boga in potopljeni v neizrekljivo spoštovanje nepretrgoma kličejo: "Svet, svet, svet si ti, o Gospod, Bog nebesnih čet . . ." Združimo po zgledu sv. cerkve še mi z njimi svoj glas in v ponižni molitvi vršimo voljo Gospodovo: "Posvečeno bodi tvoje ime... kakor v nebesih, tako na zemlji!"

Duša slednjega človeka ima svojega angela, kateremu je od rojstva v varstvo, angela, ki je vreden voditi obličje Očeta, ki je v nebesih (Mt. 18, 10). Kako veliko je dostojanstvo človeške duše! Bog sam pošilja svoje služabnike v strežbo zaradi tistih, ki bodo deležni zveličanja prim. Hebr. 1, 14). Sedaj nekoliko slutimo, zakaj nas naš Gospod v sv. evangeliju opominja, naj "gledamo, da ne bomo zaničevali katerega teh malih"; saj so vsi ljudje poklicani, da bi kakor njih angeli v nebesih gledali v večni slavi obličje Očeta, ki je v nebesih. Obenem pa tudi vidimo, kako plemenita in kako bogovšečna je molitev in delo za zveličanje duš! Zato le molimo s sv. cerkvijo za svoje brat v Kristusu, zlasti za tiste, ki so v nevarnosti za sv. vero, ki trpe pomanjkanje in preganjenje radi Kristusovega imena, ter jim po svojih močeh pomagajmo, da bodo skupaj z nami "po vednem varstvu sv. angelov sedanjih nevarnosti rešeni in dospeli v večno življenje"

ČEZ ŠTIRI STO LET

SLAVni ruski pisatelj Merežkovskij je zadnji čas izdal v nemškem jeziku tri debele knjige o Jezusu. Tretjo je naslovil "Smrt in Vstajenje". Tu pravi o Jezusovem vstajenju med drugim: "Vera v vstajenje je tista moč, ki giblje vse krščansko človeštvo. Kako je nastala ta vera? Morda s petimi ali šestimi posebno živahnimi čutnimi prevarami, tako namreč, da so apostoli bili prepričani, da Jezusa vidijo, pa so se v razburjenju le bridko motili? Kdor si stvar razlaga tako, je prav tako bedast, kakor če bi trdil, da more velik kotel vode zavreti že samo od tega, če se je pod njim utrnilo pet ali šest isker.

Predstavljajte si Jezusova prikazovanja kakorkoli že, vendar ne morete dvomiti, da so na Jezusove učence učinkovala kot neizpodbitna, neovrgljiva resnica. Le tako se je potlačena vera apostolov spet dvignila s podobno silo, kakor pritisnjen vzmet (pero) odskoči kvišku.

V šestintridesetih urah od velikega petka zvečer do jutra velike nedelje so učenci doživeli nekaj, česar mi nič prav ne vemo. Toda če se je kos železa spremenil v kos jekla, vemo, da so ga morali najprej razbeliti, nato pa pomočiti v ledenomrzlo vodo. Tako je bilo tudi z apostoli. Simon je bil na Kajfovem dvorišču le uboga stvar, zdaj pa se je spremenil v najvišjega apostola Petra. Moral je torej doživeti nekaj nam neznanega, kar je sam povedal z besedami:

"Gospod je res vstal (Lk. 24, 34)." Tako Merežkovskij.

Res, kakšna tragedija se je morala veliko soboto igrati v globoko razočaranih dušah! Učenca, ki sta šla veliko nedeljo iz Jeruzalema v Emavs, sta nam

za hip odstrla zaveso: "... Kako so Jezusa Nazarečana izdali naši veliki duhovniki in poglavarji v smrtno obsodbo in ga križali! Mi pa smo upali, da je on tisti, ki bo rešil Izrael. A danes je že tretji dan, kar se je to zgodilo!" (Lk. 24, 22—24.)

"A danes je že tretji dan, kar se je to zgodilo..."

Kolikokrat otroci božjega kraljestva govorimo take nepočakane besede!

Šest sto let pred Kristusom je prerok Habakuk ves razdvojen gledal v duhu povodenj krutih kaldejskih čet, ki so hrumele proti Jeruzalemu, in se je vprašal: Kje je božja moč in previdnost, če in črjadi, ki nima vladarja (1, 14)!

se pa godi ljudem kakor ribam v morju

Toda ko prerok pričakuje odgovora na svoje pričkanje z Bogom, mu pravi Bog: "Zapiši sodbo in naslikaj jo na ploščo, da bo lahko bral vsak, kdor mimo teče; saj prerokba se bo spolnila ob gotošem času in bo nazadnje prišla na dan in ne bo izostala; če pa bo odlašala, jo počakaj! Prav gotovo bo prišla in ne bo odlašala: Seveda kdor je nepočakan, ne bo imel miru v srcu; pravični pa bo čakal v moči svoje vere (2, 2—4)."

"Kdor je nepočakan, ne bo imel miru v srcu!" Te besede si res velja vklesati v srce za vse hude čase in za vsake težke prilike!

Bog ima namreč drugačen beležni koledar in drugačno uro kakor mi. Zato Jezus da učencem pred vnebohodom kakor za sloov in tolažbo bogato resnico: "Ne gre to vam, da bi vedeli čase in prilike, ki jih je Oče pridržal svoji oblasti (Apd. 1, 7)."

Razglejmo se nekoliko po zgodovini božjega kraljestva!

Malo pred letom 70. je besnelo v rimski državi prvo preganjanje kristjanov

pod cesarjem Neronom. Kristjani so trepetali kakor plahe ptičke pred črno nevihto. Mnogi so pričakovali, da bo njih Učenik čudežno zaustavil preganjanje, da se bo že zdaj v vsem veličju vrnil na svet in obsodil hudobne. Nekateri so postajali malodušni, nekateri so se pa kristjanom celo posmehovali. Zato jim je sv. Peter pisal iz ječe: "Eno pa naj vam, preljubi, ne bo prikrito, da je en dan pri Gospodu kakor tisoč let, in tisoč let kakor en dan. Gospod ne odlašaj, marveč potrpi (2 Pet. 3)."

Štiri sto let pozneje, leta 476., je Odovakar, vojvoda barbarskih Rugijcev, pahnil s trhlega prestola poslednjega zapadnorimskega cesarja, slabokrvnega Romula Avgustula.

Če je tisoč let kakor en dan, potem je štiri sto let komaj eno dopoldne ali popoldne!

Grško cerkev je od Rima odcepil najprej Fotij, dokončno ločitev pa je izvedel ošabni patriarh Mihael Kerularij. Dne 16. julija 1054 sta papeževa odposlanca položila izobčilno pismo na glavni oltar Sv. Sofije z besedami: "Bog naj sodi."

29. maja 1453, torej natančno 400 let, je padla grška prestolnica Carigrad v turške roke. Sultan Mohamed II. je dal krvavo glavo cesarja Konstantina XII. obesiti na porfirni steber Hipodroma, nato jo očistiti in poslati v Azijo. Prvi cesar te rodbine je bil nekoč proti svoji domovini poklical na pomoč iste Turke, ki so poslednjega na carskem prestolu premagali in umorili. Drugi dan je sultan zbral vse plemiče in jih dal usmrtiti. Carigrajski patriarhi niso bili hoteli priznati papeža. Odslej se bodo dolgo ponižno klanjali "padišahu" in od njegove milosti kupovali patriarhovo službo za drag denar, za

2.000, 5.000 in če treba za 30.000 zlatnikov! Čez približno štiri sto let (1821) bo o veliki noči patriarh Gregorij V. visel na cerkvenih vratih v škofovskem ornatu!

"Zapiši sodbo in naslikaj jo na ploščo!"

Leta 1217. je prejel srbski knez Štefan Prvovenčani kraljevsko krono od papeža Honorija III. Ko se je drugo leto od nikejskega razkolnega patriarha vrnil njegov brat Sava, je Štefanu očital, zakaj se je poklonil Rimu in izpovedal vdanost. Res je nato Štefan vdanostno izjavo preklical.

Štiri sto let pozneje je bil srbski patriarh Paisij. Kakor njegov prednik Jovan, je tudi ta dostojanstvenik skrbno iskal stikov z Rimom in ponujal zedinjenje, a turški sultan je pod smrtno kaznijo prepovedal vsako občevanje z Rimom.

Dne 31. oktobra 1517 je Martin Luther razglasil 95 stavkov zoper katoliški nauk o odpustkih. Tako je začel svoje delo za to, da Nemčijo odtrga od Rima in jo osreči z vero "čistega Kristusovega evangelija". Na Nemškem je bilo takrat okoli 400 knezov, knežičev in vladarčkov, le pravega cesarja ni bilo.

Martin Luther je tem lačnim oblastnikom dejal, naj le brez najmanjšega očitka vesti ugrabijo škofom in drugim cerkvenim dostojanstvenikom njih zemljo. To za vero ne bi bilo posebno škodljivo, če bi ne bili ravnali po receptu: Gospodar sme določati, katere vere naj bodo podložniki, a bilo je v nasprotju z osnovnimi zahtevami pravičnosti.

Ko je po tem dogodku minilo štiri sto eno leto, se je Nemčija znašla v novembru 1918: konec svetovne vojske. To se pravi: Versajski mir — in 32 poslednjih nemških prestolov pošljejo v mu-

zej. Temu sledi republika, splošno enačenje (Gleichschaltung), vera "čistega nordijskega plemena" itd.

"Saj prerokba se bo še spolnila ob gotovem času in bo nazadnje prišla na dan in ne bo izostala!"

Leta 925. pred Kristusom je pridrl egiptovski kralj Šošenk z mogočno vojsko v Palestino in osvojil "Sto pet in šestdeset mest". Hkrati je pomagal bivšemu Salomonovemu nadzorniku delavcev, da je odtrgal od prejšnje močne, edinstvene judovske države deset rodov, pri katerih je uvedel malikovalstvo.

Res se je to zgodilo po božjem sklepu, "da se po njem poniža Davidova hiša". Res je pa tudi, da so natančno čez štiri sto let Peržani napravili konec starodavnemu egiptovskemu kraljestvu. In to ne dolgo potem, ko se je bila egiptovska oblast razširila tja do reke Evfrata!

Vsakomur je znano, da je Angleška odpadla od Rima natančno pred 400 leti. Razkol je povzročil Henrik VIII.; izneveril se je svoji zakoniti ženi Katarini Aragonski, dasi mu je bila rodila že pet otrok. Spečal se je z raznimi ženskami, nato pa se je zagledal v Ano Bolejn, ki je sama zahtevala, da se z njo postavno poroči. Že l. 1527. ji je kralj pisal: "Naredil Vas bom za edino gospodarico mojega srca. Vsem drugim bom ljubezen odpovedal in služil samo Vam."

Začelo se je dolgoletno pritiskanje na papeža Klementa VII., da bi dovolil razporoko. Papež je ponovno odklonil, končno še posebno na Svete tri kralje 1536.

Šestnajstega maja 1532 je odstopil kancler Tomaž Mor, ker se ni hotel ukloniti prešustnemu kralju. Tri mesece

kasneje je umrl Warham, odlični kenterberski nadškof. Njegov poslednji čin je bil slovesni ugovor zoper proticerkvene postave. Za kenterberskega nadškofa pa je prišel neznačajni Cranmer, ki je v vseh rečeh pritrjeval brezvestnemu kralju.

L. 1534. so obglavili preprosto deklo Elizabeto Barton, ker je naredila nekaj opazk zoper kraljevo razporoko. 22. maja l. 1535. je padla glava kardinala Fišerja, 6. julija pa je smehljaje šel v smrt kancler Tomaž Mor.

In čez štiri sto let?

Natančno čez štiri sto let sta bila kardinal in kancler postavljena v oltar.

Leto pozneje pa so časopisi vsega sveta mnogo pisali o kanclerju Baldvinu, o bradfordskem škofu in kenterberskem nadškofu. Čudno, po štiri sto letih so vsi ti možje izgovorili besedo čistega evangelija sv. Janeza Krstnika: "Ni ti dovoljeno!"

Kenterberski nadškof, dasi angličanske vere, je imel na praznik sv. Lucije, ki jo na severu zelo častijo kot prinašalko luči, v radiu govor, v katerem je dejal med drugim, da bi nameravani zakon bil v nasprotju z najosnovnejšimi predpisi krščanske vesti.

Po štiri sto letih!

"Zapiši sodbo in naslikaj jo na ploščo, da bo vsak lahko bral, kdor mimo teče!"

Kaj bo danes čez štiri sto let? To se pravi, potem ko bo prešlo dvanajst rodov, ko se bo grešna kri prečistila v štirikrat treh rodovih.

Morda tudi kaj zelo lepega in neizmerno tolažilnega.

Pred 400 leti je Primož Trubar po krivovercu Cvingliju tajil resnično pričujočnost Jezusovo v sv. Rešnjem Telesu. Toda, po 400 letih, smo doživeli

v Ljubljani nepozabni sprevid mož pri Evharističnem kongresu. Čez 400 let, ko bo jutranje sonce privozilo vrh neba, lahko dočakamo evharistično življenje. Takrat bi bilo samo po sebi umevno, da gre v nedeljo vsa družina v župno cerkev po sv. Evharistijo in jo ponese domov.

Danes smo priče materialističnega komunizma sile. Čez 400 let bo to morda res samo zgodovinski materializem. Takrat pa bo vsesplošno vladal duhovni komunizem ljubezni.

Zato ne jadikujmo, kakor da smo vedno na izletu v Emavs: "Danes je že tretji dan," tretji mesec, leto. Saj še ni štiri sto let! Seveda kdor je nepočakan, ne bo imel miru v sreči! Pravični pa bo čakal v moči svoje vere!"

Tako, kakor je čakala Marija Jezusovega vstajenja . . .

J. Šimenc.

POT V KATOLIŠKO CERKEV

MOJA pot v katoliško cerkev. Pod tem naslovom je ruska pisateljica Lappo Danilevska opisala svojo pot v katoliško cerkev. Poslušajmo kaj pripoveduje.

"O katoličanstvu," pravi, "nisem mislila nikoli. Čeprav sem mnogo potovala po tujih državah že pred vojno, vendar se nisem nikoli srečala s katoliškimi duhovniki, pa se tudi nisem hotela srečati. O Vatikanu in o njegovem duhovnem življenju, sem imela malo pojma in še tega napačnega in polnega brezmiselnih sodb, ki so krožile tedaj po pravoslavni Rusiji: Kaj je Vatikan dru-

gega kot bogastvo in razkošno življenje oboževanega rimskega papeža; množica zvijačnih in spletkarskih jezuitov, ki vedno stikajo za preprosto in krotko pravoslavno dušo, da bi jo vrgli v ječo katolicizma; mreža, ki zagrinja ves svet. To in drugo, kar sem vedela o katoličanstvu, je napolnjevalo mojo dušo z nekim otročjim strahom, da sem še pozneje ogledovala lepe italijanske bazilike vedno z neko tajno bojaznijo.

Pa ne samo to, da nisem o katoliški cerkvi ničesar vedela, tudi o pravoslavni veri nisem bila dovolj poučena. Da nalaga ljubezen do Kristusa dolžnosti, ne samo do Njega in bližnjega, marveč tudi do samega sebe, o tem nisem ničesar vedela. Zato sem pa tudi pustila svojim strastem popolno svobodo. Prepričana sem bila, da sme človek, kateremu so dane kipeče strasti, tem dati popolno prostost. Neki skrivnostni glas mi je vedno šepetal, da to ni prav, a nisem mogla drugače. V cerkev nisem mnogo hodila, k sveti spovedi tudi ne, zato sem svojo bol nosila v svoji duši in jo zaupala le svojemu dnevniku, v katerem sem jo zlivala mnogokrat s solzami.

A tako ni moglo ostati. V Berlinu, sredi med katoličani in protestanti, kamor sem pribežala zaradi nemirov v Rusiji, sem se morala odločiti za katoličanstvo ali pa proti njemu, za protestantizem ali pa zastopati svoje dosedanje stališče v pravoslavju. Prav tedaj sem začela dopisovati z nekim možem, ik me je ponovno prosil, naj mu odgovorim kaj mislim o katoliški cerkvi in o zedinjenju pravoslavne cerkve s katoliško. To dopisovanje me je prisililo, da sem se morala začeti zanimati za vprašanje, ki mi ni bilo prav nič ljubo. A koliko bolj sem začela spreminjati svoje

mnenje o njej. S tem se mi je pa vzbudila neka čudna slutnja, nekak strah. Boga sem prosila, naj me reši te temne sile; a v molitvi nisem našla dušnega miru, katerega sem prosila. Zato sem z veseljem segla po knjižici metropolita Antonija, v kateri pisatelj zagovarja pravoslavje proti katoličanom vzhodnega obreda, z upanjem, da se bom morada vsaj tako malo pomirila. Toda knjižica je vplivala name ravno nasprotno kot je misli pisatelj.

Jeseni leta 1922. je prišel v Berlin Dimitrij Vladimir Kuzmin-Karavajev, ki se je že nagibal h katoličanstvu in ga v razgovorih s pravoslavniim tudi zagovarjal in sicer tako učeno in pogumno, da sem bila prepričana, da ima on prav. Videla sem poleg tega še Kuzmin-Karavajevo pristno rusko dušo in njegovo gorečo ljubezen do domovine in to me je še potrdilo. Toda v moji duši in mojih mislih, se je tedaj začela strašna razdvojenost. Goreče, s solzami, sem prosila Boga, naj mi pokaže pot k resnici. Od tega časa so se začeli v meni neki čudni pojavi, katerih nisem mogla razumeti. Z neko posebno ostrino so se vrezali v mojo dušo.

Nisem mogla več vztrajati v dvomih. Šla sem k spovedi, k protestantovskemu pastору, iskat resnice in miru. Povedala sem mu, da se zanimam za vprašanje o zedinjenju. "Pazite", mi pravi pastor, "da vas to vprašanje ne spravi predaleč. Varujte se katoličanstva! Glejte, na primer Kuzmin-Karavajeva. Vedite, da pomeni prestopiti h katoličanstvu, odreči se Kristusu!" Pri teh besedah se je vzdignil v moji duši odpor, vstala sem in odšla. Ali se odreče duša Kristusu takrat, ko najbolj hrepeni k Njemu in ga v globoki veri kliče na pomoč? Moti se pastor ali pa tega ne ra-

zume, sem si mislila. Mesto pokoja pa je povzročila spoved še hujši boj v moji duši in še močnejši odpor. Od otroških let sem, nisem e nikdar kljubovala in se upirala spovednikovi besedi, ker sem se popolnoma podvrgla njegovi razsodbi, a sedaj teh besedi ne morem sprejeti.

Še bolj sem začela premišljevati in iskati odgovora, zakaj pravoslavni in protestanti tako nasprotujejo katoličanstvu. Katera cerkev je torej prava? Kje je resnica? In začela sem razumevati, da je resnica tam, kjer mirno, strogo in resno, a brez sovraštva in brez klevet gredo ljudje k popolnosti, v dejanski ljubezni do Kristusa in do bližnjega, kjer pokornost duha zahteva poslušnost zapovedim Kristusovim.

Zopet sem se ustrašila svojega lastnega spoznanja. Ali naj res prestopim h katoliški cerkvi? Ali naj zapustim vero svojih očetov? Nisem si upala več razmišljati o tem, marveč sem se zatekla k Bogu in ga goreče prosila: Če ti, Gospod, naravnaš mojo dušo h katoliški cerkvi, če je v resnici Tvoja volja, da izstopim iz cerkve svojih očetov, iz cerkve, v kateri se je rodila in umrla moja ljubljena stara mati, če mi je dano, da v Tvojem imenu vstopim v katoliško cerkev in jo javno priznam, daj, da to storim v Rimu, kjer so trpeli in umrli Tvoji prvi apostoli!"

Tako piše Danilevska.

Njeno življenje v Berlinu je bilo zelo težko in bedno. Trpela je pomanjkanje, poleg tega jo je pa še gospodinja preganjala iz stanovanja. Zaradi teh težav in zaradi notranjih bojov je postala nesposobna za pisateljsko delo. V Berlinu je namreč začela pisati knjigo "K sreči" a komaj je bilo delo do polovice izgotovljeno, je morala odložiti pero in nehati s pisanjem. To je zvedel neki

mož, ki je jako rad čital in cenil njene spise. Ponudil ji je denar, naj gre za par mesecev kam v Italijo, da se odpočije in pozabi dosedanje gorje. — Kako malo je mislil ta mož, da ga je Bog izbral, da potom njega izvrši svoje višje namene! — In tako je Danilevska res šla v Rim, kamor je želela priti. V Rimu je stanovala nekaj časa v nekem manjšem hotelu, pozneje pa je s pomočjo drugih dobila boljše in mirnejše stanovanje v nekem ženskem samostanu. Naj zopet sama pripoveduje.

“Ko sem stopila v belo sobico, z oknom obrnjenim na tihi samostanski vrt, ko sem zagledala čudoviti obraz predstojnice samostana, obraz, iz katerega je odsevala čista duša, ko sem stopila v svečano tišino samostanske kapele, so se razgrnili vsi oblaki pred mojo dušo, kakor bi breme padlo z mojega srca. Padla sem na kolena in solze so me oblile: Poklič me, Gospod, in šla bom!

V samostanu sta mi bili knjižnica in kapela noč in dan odprti. Začela sem prebirati knjige in proučevati zgodovino katoliške cerkve. Tu sem zvedela resnico o katoliški cerkvi. A bolj kot čitanje in učenje me je potrjevala in krepila molitev. Toda kolikor bolj sem se čutila močno na svoji poti, toliko hujši je vstajal zopet boj v moji duši. Venomer me je mučila misel, ni li vse to moje počenjanje samo plod moje pisateljske domišljije; neumnost — ruska pisateljica pa katoličanstvo! Kdo bo potem še bral moje knjige? Toda Gospod vidi, da hodim po poti, kjer vidim resnico, sem se opravičevala, a boj ni jenjal.

Zapustila sem tihi samostan in Rim in zbežala k morju. — Dalja sinjega morja, življenje ob morskem obrežju na žarečem pesku, vesela pestrost živ-

ljenja v pomorskem mestecu, vse to me je nekoliko umirilo in vzdramilo. V okno moje sobice je odsevalo bleščeče morje in odmevala vesela pesem, a z njo se je vlival v mojo dušo svetel žarek: ljubezen do Kristusa na obrežju prave katoliške cerkve.

Čez mesec dni sem se vrnila v Rim, nazaj v mirno in tiho samostansko življenje.

Neko jutro sem šla k sv. maši v samostansko kapelo. — Ne morem opisati, kaj se je zgodilo z menoj v tisti minuti, tudi ni točnih besedi v človeški govorici, da bi mogla z njimi opisati to, kar je čutila tedaj moja duša. Neizmerena radost je napolnila moje srce in vzkliknila sem: Ne smem se dalje protiviti tvoji volji, Gospod! In odslej sem trdno sklenila vstopiti v katoliško cerkev.

Vrnila se je zopet tiha radost, zopet je bil okrog mene svetel in vesel. Ves samostan se je vzradoval, ko je zvedel za ta moj sklep.

Kot za velik praznik, kot za veliko slovesnost se je pripravljala samostan na dan mojega prestopa. V mojem srcu je pa igralo tako veselega in sladkega, da ne bom nikdar pozabila. V katoliško cerkev me je sprejel, po vzhodnem obredu, Vladimir Abrikosov. Pri tej slovesnosti je bil navzoč tudi Kuzmin-Karavajev, ki je prišel iz Berlina.

Nato sem šla k sv. očetu Piju XI. Obisk pri sv. očetu je napravil name vtis, kakoršnega nisem pričakovala in ne slutila. — Nikoli ne bom pozabila pomenljivih besedi, ki mi jih je na koncu rekel sv. oče: “Molite za papeža — papež bo molil za vas.” — V teh besedah je ponižni odgovor na vse brezmišelnostne klevete in očitanja sv. očetu, češ, da sam sebe obožuje: Ta, ki vsak dan

blagoslavlja množice ljudi, ki moli za ves krščanski svet — ponižno prosi naj molimo zanj. Ta ponižni služabnik božji potrebuje v svoji težki službi molitvene podpore svojih vernikov!”

Tako je ruska pisateljica jasno spoznala in v dejanju in besedi priznala, da je katoliška cerkev pod poglavarstvom rimskega papeža res zavetje resnice in čednosti, posebno pa ponižnosti.

SV. ROŽNI VENEC

Prva skrivnost žalostnega dela. Ki je za nas krvavi pot potil.

Mesečna noč. Vrt Getzemani pred 1912 leti. Pri vrtnih vratih skupina apostolov. Osem jih je. Vsi spe. Nekoliko dalje druga skupina: Peter, Janez, Jakob. Tudi ti spijo. In še nekoliko dalje — votlina. Vlažna, neprijazna — a ljub kraj Odrešenika sveta. Vajena je že Gospodovih obiskov. Ko bi mogle skale govoriti, kako bi pripovedale o goreči molitvi Učenika v tihih nočeh, ko se je po zmagoslavjih in čudežih, ki jih je vršil (delal?) zatekal v njeno zatišje . . . Da, te skale poznajo Gospoda, a takega kot je nocoj ga niso še nikoli videle.

Dovoli, Gospod, da se Te pridružim v najtemnejših urah Tvojega življenja. Naj Te gledam, kako junaško prenašaš trpljenje, da se naučim junaštva. Do sedaj sem bil vajen gledati Tvoje obličje, na katerem se je vedno zrcalila sveta resnoba, ljudomilost, mir, lepota Tvoje čiste due. Obličje, katerega gledanje je blaženost angelov, ti blede, Učenik... In treses se po celem telesu, Gospod... Ti, ki lahko zapoveš besnim viharjem

morja in te ubogajo in utihnejo, trepečeš kot listi trepetlike? Strah odseva z Gospodovega obraza. In kakšen strah! On, ki zapove mrliču, naj zapusti grob, in ga uboga in vstane, On se boji! Gledam in strmim in ne razumem. Sedaj leži na tleh, z obrazom na zemlji in z razprostitimi rokami. Kako zdihuje, ječi . . . Pričakoval sem junaštvo in kaj vidim? O, ne, razočaranje tu nima mesta, pač pa občudovanje . . . Jasni se mi v glavi . . . Učenik me hoče v tej strašni uri le poučiti, naj ne zgubim poguma v še tako veliki slabosti in ponižanju. Če On, ki je Svetost, leži kot strt, uničen na stvar, šopirim in silim na tron — vsaj v tleh, naj se potem jaz, uboga grešna mislih: Bog, na tleh . . . Da, takega junaštva si tudi jaz želim . . . In ga res kar lahko dosežem, to je, če res hočem...

Ubogi Jezus! Kako trpi njegovo Srce! Vsa teža grehov celega sveta: Preteklih, sedanjih in bodočih leži na njegovih ramah! On, ki je sama Svetost in ne more trpeti niti enega greha, je preobložen z njimi pred svojim Očetom . . . Moji grehi, tvoji grehi ga pritiskajo k tlom . . . Vse grehe vidi. Kako se mu studijo . . . Zato se stiska v grozi njegovo sveto Srce . . . Kako hrepeni po sorodni duši, ki bi ga razumela in ga potolažila . . . Samote ne more več prenašati. Da, njegovi najboljši, najzvestejši prijatelji, apostoli, ga bodo razumeli. Saj jim je naročil, naj čujejo z njim. Omahujoč vsled strašne notranje zapuščenosti, se napoti trpeči Jezus k stvarem . . . po tolažbo. Vsi spijo. Kako razočaranje za človeško Jezusovo Srce! Ko jih najbolj potrebuje, ga puste na cedilu . . . Na ljudi se zanašati — žalostna skušnja. A Jezus jim ne zameri; saj pozna človeško slabost. Samo opomni jih zopet, naj molijo in čujejo.

Ali ga bodo vsaj sedaj ubogali? Voljo imajo, a kaj, ko so tako trudni. Oči jim odpovedo službo in kmalu zopet vsi zaspe.

Ti apostoli . . . moja slika . . . Ali ne zagotavljam Gospodu pogosto, pri vsakem sv. obhajilu, da se bom poboljšal... Storil to, opustil ono, kar žali božje Srce . . . Voljo imam dobro, a meso je slabo. Premalo molim, premalo čujem . . . Spim morda duhovno spanje? Je res čas, da se predramim, preden Gospod zopet pride. Da mu stojim ob strani v trpljenju skozi katero gre ravno te čase. Da pokažem zvestobo, ko njegovo mistično telo trpi, kot še nikoli prej. Moja naloga je zadostovati za strašne žalitve božjega Srca v naši domovini Sloveniji . . . Pomagati moram z molitvijo našim v domovini, ki gredo skozi getzemansko trpljenje z Gospodom. Ali je kje kaka slovenska duša, ki bi zdaj spala?

In Jezus gre nazaj k molitvi. Zopet leži na tleh. Zdihuje, se brani nečesa... O, kako strašno trpi! Vse muke Velikega petka gredo mimo njega v strašni procesiji. Trpljenje v dvoranah sodnikov, bičanje, zasramovanje, kronanje s trnjem, pot na Kalvarijo, žeblje vidi. Pošastno se dvigne križ pred njim. Na njem visi in umira — sam. Njegova človeška narava se boji trpljenja, križ jo obda z grozo. Kri mu udari v strahu iz srca v žile s tako silo, da prodre skozi luknjice v koži in je naenkrat vse telo pokrito s krvjo. Kako strašen pogled! In Jezus dvigne oči proti nebu in prosi: "Oče, ako je mogoče, naj gre ta kelih od mene, vendar ne moja, ampak Tvoja volja naj se zgodi." Da zgodila se bo volja Očeta — svojega ljubega Sina bo poslal v smrt, da odreši njegove druge sinove ki jih tudi ljubi . . .

Ali moremo gledati Jezusa brez sočutja? Pokleknimo k Njemu, preden odide zopet k apostolom. Apostoli spe... Dovolj, da jaz čujem s Teboj. Sprejmi mojo tolažbo, Gospod. Naj Ti obrišem pot z obraza . . . preden pride Veronika. Tisto delo ljubezni do bližnjega, za katero me že dolgo prosiš, bom izvršil. In prisrčna hvala za lepe besede, ki sem jih ravnokar slišal. Že dolgo Te prosim zdravja, tega ali onega olajšanja trpljenja — Ti Gospod veš, kaj mi je najhujše — a glej, Jezus, sedaj spremenim svoje mnenje . . . Poslušaj, žalostni Jezus: "Oče, Tvoja volja naj se zgodi." S Teboj hočem še nadalje voljno, potrpežljivo prenašati trpljenje, ki si mi ga poslal v dobro moje duše . . . Zgodi se, bodi češčena in hvaljena presveta volja božja v vseh rečeh. Ali sanjam, ali res prav vidim? Ali ni šinil lahen smehljaj preko usten Trpina? Ali je res mogoče, da sem z svojo vdanostjo potolažil vsaj nekoliko božje Srce? Resnica. V večnosti se bomo nekoč radovali, da smo skušali tolažiti božje Srce, trpeče v vrtu Getzemani. Gospod nam ne bo nikoli tega pozabil . . .

In sedaj nastopi tretji del, višek duševnega trpljenja Jezusovega . . . Le dobro poglej moja duša Gospoda . . . kako trpi, da te reši večnega trpljenja... Radi česa se Jezus tako silno žalosti, da bi moral umreti kar zdajle, če bi ga božja moč ne podpirala? O, le poglej satana, kako se reži Gospodu v obraz . . . Vse duše, ki bodo nekoč njegove, je pripeljal, da jih Jezus vidi, da viid njih nehvaležnost; da bi omajal Jezusa v sklepu, umreti za nje. "Ali jih vidiš, moje častilce, moje zveste podanike? Ali vidiš mojo armado, ki Te bo na veke klela v peklju? Ali ni največja neumnost žrtvovati življenja za duše, ki jih je sa-

ma nehvaležnost? Tvoja smrt bo zaman za vse te milijone. Vse tvoje trpljenje bo za te duše izgubljeno . . .”

S kako žalostjo gleda trpeče Srce Jezusovo duše, ki jih niti z največjim dokazom svoje ljubezni ne bo mogel pridobiti zase! Prostovoljno, brezbrizno bodo šle v tabor satanov, v svojo večno nesrečo. Moj Bog, pa menda ne vidiš mene med njimi? Ne, ne, to bi bilo prestrašno! Še imam čas, da se vržem k Tvojim nogam. Še imam čas, da obžalujem, s čimer sem Te dosedaj žalil. Še ni prepozno, da začnem s pokoro, z zadozovanjem za moje grehe. Hvala, trni čas . . . Naj ga porabim v delu za svoje Srce Jezusovo, za čas, za dragoceje duše zveličanje.

Povest getzemanskega trpljenja se konča, kot smo želeli ves čas, da bi se končala. Ves čas smo želeli, da bi se nekaj zgodilo, da bi Jezus nehal trpeti. Sv. pismo pravi, da je angel potolažil in pokrepčal Gospoda. Vdan, pripravljen na vse, kar ga čaka, se Jezus dvigne, da bi odšel k zaspancem, apostolom. O, moja duša, ne pusti Gospoda od sebe, preden mu ne poveš, da si mu hvaležna, da Te je pustil gledati Ga v uri njegove človeške slabosti. Povej mu, kako dobro Ti de, da si našla v njem moč za tvoje težke ure, ki te prav gotovo čakajo. Vsaka duša mora prej ali slej skozi getzemansko trpljenje. In vsaka katoliška duša, tudi moja, bi morala tolažiti Gospoda . . . Na misel mi pride sv. ura . . . Najlepši sad, ki ga morem odnesti od tega premišljevanja, je podvojena ljubezen do sv. ure. Naj mi ne bo žal časa, ki ga prebijem, da tolažim božje Srce, ki mistično trpi v tabernaklju, ko gleda nehvaležnost duš, ki silijo v pogubo. Če ne morem v cerkev, lahko sv. uro opravim doma. Celó v postelji,

če me nanjo priklepa bolezen. Kako lepa bo nekoč moja smrt — vsaj upam... Ali more Gospod pozabiti dušo, ki ga je tolikokrat skušala razveseliti, potolažiti? Jezus ima tudi kot človek dober spomin . . . spomnil se bo moje duše, ko ga bo najbolj potrebovala . . . Lepo, prelepo upanje . . . lepa, prelepa večnost!

IZ DANDANAŠNJIH DNI

Ni časa!

Dve ženi sta prišli na obisk. Ena je bila bolehná, brez otrok, z možem ni bila zadovoljna. Dolgo zgodbo je povedala, poslušati je bilo treba in izražati sočutje. Bolj ko z možem je bila nezadovoljna sama s seboj. Sedaj šele vidi, je rekla, koliko nerodnosti je naredila v življenju. Včasih kar sedi doma v sobo, je rekla, in premišljuje svojo mizerijo, nobenega noče videti, še radio se ji ne ljubi odpreti, tudi v časopis nima veselje pogledati. Razbija si glavo in razbija, kako bi si pomagala, pa ji ne pride nič pametnega na misel. Ali bi mi vedeli kaj pametnega nasvetovati?

Druga žena je sedela zraven one mirna in poslušna in je z nami vred pomagala ono tolažiti. Mi smo ji namignili, naj rajši ona pove svoje truble in težave, to bo morda prvo ženo potolažilo, ko bo videla, da ni le ona v trublích.

Druga žena se je nasmejala in rekla: “To je, kar sem ji že dostikrat povedala, pa ji ne gre do srca. Preveč časa ima, da samo sebe pomiluje. Potem ji pa pride sto in tisoč nepotrebnih reči na misel. Če bi jaz imela toliko časa kot

ona, bi bila morebiti ravno taka. Zdaj pa ni časa za usmiljenje do same sebe. Kadar mi pride v kosti černost in bi bila rada kisle volje, že prileti eden ali drugi mojih otrok in mi pove, da ga zob boli. Komaj mu pogledam v usta, se je že drugi prekucnil po stopnicah v klet in si razbil nos. In ko njemu obvežem nos, že tretji kriči v svojem kotu . . .”

Prva žena se je odkašljala in tudi mi smo se odkašljali ž njo.

Ameriški general in korporalov gumb.

Korporalu je bilo ime David in je bil doma iz Brooklyna. Kljub vsem vojnim težavam in bridkostim se je kar naprej debelil. Vsaka uniforma mu je bila kmalu premajhna. Nekoč je stal v paradi in mimo je prihajal general. Gledal je po vojaki in pazil, če so vsi pravilno zlikani, oblečeni, ostriženi, obriti in tako dalje. Bil je že prav blizu Davida.

David je čutil, da bo zdaj zdaj generalovo oko padlo nanj. Zavedal se je, da ostro oko ne bo našlo na njem nič graje vrednega. Napel se je v še večjo vojaško strumno in izbočil prsi. Resk — prav sredi prsi je odpovedal gumb . . . Nastala je prostorna špranja. Tisti hip se je ošvignil general in videl. Obstal, je pristopil.

“Korporal, en gumb ti manjka!”

“Da, general,” je rekel korporal ves zavzet.

“Vidi se, da ti služba v vojski dobro dene,” je rekel general in pristopil še bliže. Pogladil je korporala z levico po debelem licu, z desnico mu je pa hitro zapel neubogljivi knof.

“Veš, korporal, tega ne sme nihče zvedeti, kaj se nama pripetilo.”

Tako je rekel general in z lahkimi na-

smeškom nadaljeval svoje ogledovanje. Korporal je bil v zadregi in čakal, da bo dobil pozneje od svojih predstojnikov primeren nos.

Pa ni bilo nič takega. Vse navzkriž so mu čestitali, zakaj to je bilo prvič v vsej vojni in vojaški zgodovini, so dejali, da bi kak general kakemu korporalu lastnoročno zapel odpeti knof...

Kos pisma iz Nemčije

Ameriški vojak, Tim O'Brien, je pisal svojim ljudem iz Nemčije letos spomladi. Tu sta dva odstavka iz njegovega pisma:

“Žal mi je, da ne znam po nemško, da bi se pogovarjal z Nemci. Prav za prav je pa vseeno. Tudi brez tega se razumemo. Kakemu tukajšnjemu Nemcu ali Nemki vzamem iz rok molitveno knjigo in listam v njej. Vidim notri slike in podobice, ki jih dobro razumem. Napisov ne znam brati, poznam pa razne svetnike v knjigi, poznam Preblaženo, poznam Deteta v jaslicah in Srce Jezusovo. Pogledam ljudem v oči in — razumemo se. To mi pove, da Hitlerjevo obožavanje rase in povzdigovanje države in preganjanje vere v Boga tem ljudem še ni zašlo v meso in kri. Še so katoličani.

“Tam zunaj vidim Nemke in Nemce, kako delajo in garajo okoli svojih hiš in gospodarskih poslopij. Blizu njih stoji oborožen ameriški vojak in jih straži. Kdo ve, če niso vsi ali vsaj nekateri med njimi goreči nacisti ali člani Folksturma? Kdo ve, če ne tuhtajo na tihem, kako bi v pravem trenutku položili mi no na pripraven prostor? Kdo ve, če ne mislijo na kako sabotažo nad našimi vozovi in vojaško opremo? Ali so pa morda le nedolžne žrtve nacistov in ni

nad njimi nobene krivde? Kdo bi vedel povedati? Gotovo pa je, da so njihove hiše napol razdejane ali pa vsaj grdo zamazane zaradi mnogih vojakov, ki so bili nekaj časa ali so še zdaj gospodarji v njih. Poprej so bili nacisti tu, zdaj smo mi Amerikanci. To vse pride od nesmiselnosti vojske. Vzelo bo leta in leta, preden se bo vse to spet popravilo.”

Ta je bil pravi brezverec

Postavili so novo cerkev in naprosili škofa, da jo pride blagoslovit. Zgodilo se je. Bila je velika slovesnost. Škof je šel s procesijo po cerkvi gor in dol ter blagoslavljal. Molil je predpisane molitve in škropil z blagoslovljeno vodo. Naenkrat se oglasi silno pasje lajanje, ki je vse navzoče spravilo v nemir in zadrego. Tudi duhovniki, ki so spremljali škofa, so se vznemirili. Mislili so pač, kako bi se dala pasja mrcina na najlepši način spraviti iz cerkve. Ko je škof videl to vznemirjenost, je malo prenehal in rekel duhovnikom in ljudem:

“Ne dajte se motiti! Le mir! Saj lahko veste, da mu nič ne morete. Kaj se hoče — brezverec je!”

Ali si zaposlen pri “nižjih” delih?

Nadškof Cushing v Bostonu je govoril:

“Delovni človek je danes kakor v nekaki pasji uti, kar se tiče njegovega socialnega stališča. Višja družba se spomni nanj, tako se zdi, le ob časih volitev. Nič čudnega ni, če očetje ne marajo, da bi njihovi sinovi postali delavci, kakor so oni sami postali.

“Delovni človek je dolgo dobo let

prejemal mnogo prenizko plačo. Očetje, ki žele za svoje sinove boljšo zaposlenost kot jo imajo sami, dobro vedo, kako se morajo delavci boriti za primerno življenje. Vedo tudi, kakšno negotovost prinaša s seboj starost.

“Kdo more natanko povedati, če k ljudskemu zdravju več doprinese cestni pometač ali zdravnik? Vsak po svoje pospešujeta zdravstvene prilike in oba zaslužita, da dobita primerno plačo.

“Vojna je poživila v nas zavest skupnosti. Ako se vrnemo nazaj k stari sebičnosti, mora priti polom. Nič ne pomaga, ako imamo zgolj pobožne želje po boljših časih. Za boljše čase moramo — iti na delo!”

Umazanih storij pa ne!

Joe E. Brown je gledališki igralec, ki zna biti nad vse “špasen”. Hotel je zabavati ameriške vojake in zato je odšel mednje na Novo Gvinejo. Brezplačno jim je prirejal o prostem času gledališke prizore, posebno komedije. Nikoli ni bilo fantom dovolj špasov, saj niso imeli drugaščne prilike, da bi šli v kak “šov”. Ko je hotel nehati, so mu klicali: Še, Joe, še!

Pri neki taki priliki je Joe odgovoril: Nič več ne vem.

Izmed gledalcev in poslušalcev je nekdo zavpil: Pa povej kakšno umazano storijo . . .

Joe jih je gledal in oni so gledali njega. Bilo je tiho, da bi lahko slišal, kako se bo miška ujela. Potem je dejal Joe:

“Slišite, pobje, ko sem bil deset let star, sem že začel igrati v gledališčih. Sto in sto špasnih sem že povedal ljudem, umazane storije še nikoli. Slišal

sem jih dosti, ponovil pa še nobene take, da bi je ne smela slišati moja mati . . .”

V dvorani je nastal silen plosk. Tisti fant, ki je poprej zahteval umazano storijo, je najglasneje ploskal.

Ni ostalo pri tem. Koder je pozneje hodil Joe, je šla za njim in pred njim ta njegova beseda. Zvedela se je celo sem v Ameriko in Joe sam pripoveduje, da mu je mnogo mater pisalo:

“Hvala lepa, Joe Brown! Vsak večer molim zate v zahvalo za vse, kar si do brega storil mojemu sinu . . .”

Šola za — starše.

Med današnjo mladino se zelo množe razni zločini. Mladinski sodniki imajo polne roke dela. Slovenski pisatelj Milčinski bi dejal: Opraviti imajo s “ptički brez gnezda”.

Mladinsko sodišče v San Franciscu pa ne kliče na odgovor samo otrok, ampak tudi njihove starše. Ako se količkaj pokaže, da sta oče ali mati zane-marjala vzgojo, jih sodišče obsodi na kakih \$1,000 kazni ali pa morata v ječo.

Največkrat se pa kazni odpusti in starši morajo namesto tega na preizkušnjo. Ta preizkušnja je v tem, da najprej obljubijo poboljšanje, potem morajo pa hoditi osem tednov v posebno šolo, kjer se uče o svojih dolžnostih do otrok.

Pravijo, da je uspeh te šole jako dober. Mnogo razbitih družin je ta šola spravila zopet skupaj in mladinski zločinci postajajo manj številni. Najnovejša poročila pravijo, da so začeli take šole za starše ustanavljati že tudi drugod.

Včeraj se je ubil v letalski nesreči

Mlad fant pripoveduje:

“Včeraj je bil ubit moj prijatelj v letalski nezgodi. Bil je vojak. Imel je srebrno zvezdo, kolajno in modro srce. Dva meseca je, kar sem ga zadnjič videl. Treba ga je bilo samo pogledati, pa si vedel, da je šel skozi pekel na zemlji. Govorila sva o svojih šolskih letih in rekel mi je, da komaj čaka konca vojne. S posebnim poudarkom je dejal o svoji katoliški šoli, ki jo je obiskoval kot šolar: Tam sem se naučil poznati Boga in od takrat je ostal zmemrom pri meni . . .

“Ta moj prijatelj je bil spreobrnjenec. Ni mi znano, kaj so mu bili starši. Katoličani gotovo ne. Sam si je izvolil katoliško šolo in je ostal v njej do konca. Katekizem mu sprva ni kar nič ugajal. Mislil je, da takih naukov živ človek ne more verovati. Polagoma je začel verovati, najbolj veren je pa postal pri vojaki. Kakor trdijo nekateri vojni kaplani, ki pravijo, da v strelnih jarkih ni brezvercev . . .

“Ko sva govorila z mojim prijateljem, sem zapazil, da mu gleda iz žepa mašnja knjiga. Ko sem ga vprašal o tem, mi je rekel, da se nikoli ne more ločiti od mašne knjige.

“Zdaj sem torej zvedel, da tega mojega prijatelja ni več. Včeraj je bil ubit v letalski nesreči. Nekoč je bil brezverec, zdaj je pa že pri Bogu za zmemrom. Jaz si pa iz srca želim, da bi mi katoliška šola koristila toliko, kolikor je koristila mojemu prijatelju. Saj če vso reč do dna premisliš, moraš priznati, da samo Bog šteje, drugo je vse malo vredno. Zato sem hvaležen staršem, da so me poslali v katoliško šolo.”

Zbral P. A. B.

ČEBELE V SLUŽBI CERKVE

DANES torej še nekaj o svečah na naših oltarjih, posebej nekaj o velikonočni sveči na veliko soboto. Zapisal sem oni dan, da dvomim o njej, če ima v sebi veliko "pridnega čebelnega dela" po besedah one lepe velikonočne pesmi.

Pa zdaj je treba poseči nekoliko nazaj.

V starih časih je vsakdo takoj vedel, če je vzel v roko svečo za cerkev, da je narejena iz voska v vsej svoji celoti. Pozneje, ko so prišli novi predpisi iz Rima, so morali župniki paziti na to, da je bilo po predpisih dovolj voska v svečah. To ni bilo težko, ker so sveče izdelovali domači obrtniki, mali podjetniki. Ljudje so jim navadno rekli "svečarji", ali pa tudi "lectarji", ker so poleg voščenenih izdelkov postavljali na trg tudi medene, in med temi je bil zlasti "lect". Seveda tudi potice, kolači, torte in take sladke reči vseh vrst.

Ampak ko je zavladal po svetu kapitalizem, se je stvar spremenila. Kakor je počasi odklenkalo skoraj vsem malim obrtnikom, tako je odklenkalo tudi "lectarjem". Tu pa tam se je še kdo obdržal za neko dobo, večino je pa izpodrinila kapitalistična naprava — tovarna ali fabrika! V fabrikah so začeli na debelo izdelovati razne potrebščine in nastavljati nižjo ceno kot mali obrtniki. Mali obrtnik ni mogel več tekmovati s fabriko. Ali če hočete po ameriško: "kompetirati" ni mogel! Nekaj časa se je morda upiral, pa ko mu je zmanjkovalo denarja in naročil, je zaprl svojo obrtnijo in je šel — delat v tovarno.

Tudi "lectarjem" je taka predla. Kapitalizem je strašno požrešna zverina in

tudi pri cerkvenih rečeh ni pomislila ta zverina, da bi zaprla svoj nenasitni gobec. In tako je kapitalizem tudi izdelovanje sveč vzel v svojo oblast in ga od "lectarjev" prenesel v — fabriko!

Fabrika je pa pod gospodarstvom kapitalizma svet zase. Kak župnik, ki je bil poprej na zelo prijateljskih nogah s svojim "lectarjem", ni bil vedno v dobrih odnošajih s fabrikantom. Kako ga bo torej kontroliral, koliko čebelnega voska dene v sveče in koliko drugih primesi? Druge primesi so namreč cenejše in lažje jih je dobiti. Fabrikantu, kapitalistu, je pa v prvi vrsti za profit — cerkvene predpise rad postrani pogleda, če le more.

Zato je bilo treba, da višja cerkvena oblast vzame stvar v roke in skuša izposlovati, da fabrikanti Cerkve in samega Boga ne bodo po mili volji varali. Danes gledajo škofijske oblasti na to, da fabrike za sveče ne gredo preko cerkvenih predpisov. Sveče morajo biti "garantirane", da so pravilno izdelane. Na vsaki, ki je določena za sveto mašo ali za to, da gori pred Najsvetejšim, mora biti napisano, da ima v sebi najmanj 51% pravega čebelnega voska. Da, še to reč imajo na svojih ramah škofje! Naj le imajo, mi čebelarji jim prav nič ne zavidamo tega!

Ampak jaz se bojim, da fabrikanti še vedno lahko kaj po svoje naredo. Preveč hudo pa vendar nočem soditi, saj to bi menda tudi ne bilo prav. Pišem pa to radi tega, da ne boste dolžili čebel, če je prišlo tekom časa do tolikih sprememb na vsem svetu, in to v čebelnih panjih in pri svečah na naših oltarjih! Dosti sem se že potrudil, da bi dopovedal, da so uboge čebelice samo žrtve vsega tega zla, niso ga pa same zakrivile. Mislim torej, da sem te lju-

be živalice pred vami čisto do konca opravičil.

Ampak zdaj se bojim, da bo kdo od vas stegnil prst (ali morda celo jezik) ter pokazal ž njim na čebelarje! Ha, kaj pa vi, pravični možje!? Ali ste tudi vi tako nedolžni kot vaše čebelice . . . ?

Veste, kaj vam povem? Če bi hotel jaz na ta očitek odgovoriti in ga izbri- sati s sebe in drugih čebelarjev, bi moral napisati spet tako dolgo klobaso kot sem jo že. Tega pa menda ne boste zahtevali od mene, saj se bojim, da sem vas že dosedaj preveč dolgočasil. Pa tudi časa zdaj nimam, ker moram ravno te dni spraviti v red vse, kar je ostalo neurejenega od dne našega lemontskega — medenega piknika . . . In tega je več kot si vi mislite. Poglejte, kako čedno sem se izgovoril pred vami!

Kar se pa tiče medenega piknika, upam, da ste vsi tako zadovoljni ž njim kot sem jaz. Posebno zato, ker se nismo pečali na njem z nikakim sekularizmom, liberalizmom, kapitalizmom in drugimi takimi zverinami. Še kakih fabrikantov in tovarnarjev nismo zaposlili. Imeli smo med seboj samo nekake "lectarce", ki so nam napravile sladkih medenih srčkov, petelinčkov, koštrunčkov, potic, kolačev in vseh mogočih drugih sladkosti. Razen tega je bil pa sam med, med, med — no, saj ste videli. Če pa niste videli, pa — čitajte! To pa že vsi veste, da je tako lep in čist in naravnost iz cvetlic nasrkan med več kot navaden med. Da, to je ZDRAVILO! In ker je tako, še živ človek ni nikoli rekel, da je lemontski med predrag! In to tudi veste, da dohodki od medenega piknika grede za vzdrževanje lemontske ustanove, ki je — v službi Cerkve! Torej, čeprav lemontske čebele in njihov čebelar ne skrbe za po-

štene sveče na oltarjih, so vseeno v službi Cerkve. Vidite!

Zdaj sem pa res s tem pri koncu. Kar piko bi napravil, če bi ne imel še nekaj drugega na srcu. In to je, da se prav lepo zahvalim vsem, ki ste z menoj sodelovali za uspeh našega medenega dne. Bog vam obilno povrni! Vsem skupaj in vsakemu posebej sem iz vsega srca hvaležen.

Zdaj pa "gudbaj" in na svidenje, če ne prej pa na dan prihodnjega medenega piknika. Moram teči k čebelam, da pogledam če ni kaj narobe z njimi! Pika.

F. John K. Ferlin

PONOVNI APEL IN PROŠNJA

Slovenci in Slovenke:—

Prejeli smo pismo dr. J. Prešerna iz Rima. Iz tega pisma je razvidno, da živi na tisoče naših sorojakov Slovencev in Slovenk v izgnanstvu, to je izven Slovenije oziroma Jugoslavije. Vsi ti ljudje so brez vsake zaposlenosti in se nahajajo v nepopisnem pomanjkanju. Prosijo in pričakujejo pomoči. Odkod pa naj ta pomoč pride? Edino mi ameriški Slovenci in Slovenke jim lahko vsaj nekoliko pomagamo in jim olajšamo njih trpljenje.

Predstavljajoč si položaj, v katerem se ti ubogi ljudje nahajajo, apeliram na vse Slovence in Slovenke širom Amerike, ki imajo vsaj trohico krščanske ljubezni do svojih sorojakov trpinov, da priskočijo na pomoč in pomagajo rešiti, kar se še rešiti da. Vsak najmanjši dar bo dobrodošel.

Zbirajte denarne prispevke in pošljite jih na naslov podpisanega ali pa na naslov "Lige kat. Slovencev", 416 North Chicago Street, Joliet, Illinois.

Kdor hitro da, dvakrat da!

Josip Zalar,
blagajnik Lige, kat. Slovencev.

FATIMA IN NJEN BLAGOSLOV

(Resnična zgodba iz leta 1917)

DRUGO POGlavJE: OBISK PRELEPE GOSPE.

(Nadaljevanje)

V NASLEDNJIH tednih so se naši trije pastirčki pogosto pogovarjali o Angelu Miru in njegovih besedah. Molitvice, ki jih je naučil ob svojem obisku, so ostale z lahkoto v njihovem spominu, kakor tudi bi se utegnilo komu čudno zdeti. Velikokrat so jih molili in so se med molitvijo globoko sklonjeni dotikali tal s čelom, kakor so videli delati angela. Toda, žal, nebeškega obiskovalca ni hotelo biti nič več, pa naj so še toliko molili v ta namen in se ozirali na vse strani. Dan za dnem so prihajali na pašnik s svojimi ovcami, molili rožni venec kakor po navadi, iskali po jami in se razgledovali vsepo vsod po pašniku — pričakovanega obiska ni hotelo biti.

“Nič ne de,” je tolažila Lucija, “samo da ne pozabimo, kar nam je naročil. Moliti in trpeti moramo vsak dan, da se bodo grešniki spreobrnil.”

“In vojna bo potem hitreje končana,” je dostavila Jacinta.

Francek je zamišljeno gledal predse. Na kakšen način naj pa trpijo? Saj jih nič ne boli. Doma so bili res da dosti revni, pa zelo lačni niso bili nikoli. Tudi stanovanje so imeli kar prijazno.

Lucija je znala razložiti:

“Ali si pozabil, da sem sama to reč vprašala, ko je bil angel tu? In je rekel, da je treba vse obrniti v dober namen, da bo kot žrtev Bogu za grešnike! Menda nisi pozabil, kako nam je naro-

čal, da moramo z vsem lepo potrpeti.”

Deček je prikimal.

“Vsega tega se dobro spominjam, ampak ali niso te reči prelahke? Kako morejo take drobne žrtve spreobračati grešnike in Bogu dokazati, da ga ljubimo?”

“Čemu toliko sprašuješ? Angel že ve, kaj govori. Ubogajmo ga in konec besedi.” —

* * *

Bilo je dne 13. maja. Dobro leto je že minilo, odkar se jim je bil angel prvič prikazal. Bili so na paši kakor po navadi, samo na drugem kraju. Bilo je komaj kako miljo od doma in kraj se imenuje “Cova da Iria”. Tla so bila kamenita, bilo je malo trave in še manj vode za drobnico. Na kake boljše pašnike je bilo našim pastirčkom prèpovedano goniti čredo, zakaj bili so vsi lastni na bogatejših ljudi.

Otroci so povžili svojo malico in končali rožni venec. Ugibali so, kaj bodo delali popoldne. Kakšne igre bodo danes na vrsti?

“Tamle vidim prav pripravne kamne, čedna hiša bi se dala postaviti ž njimi.”

To pot Lucija ni nič ugovarjala Franceku. Dan je bil zelo lep, sonca nič koliko, in pa precej časa je že, odkar si je Francek lahko postavil hišo. “Pa gremo zidat”, je rekla in hiteli so na pot.

Ko so tekli čez pašnik, je nenadoma blisknilo pred njihovimi očmi, da se je zrak prerezal. Lucija je začudena ob-

stala. Kaj, da se bliska? Takoli sredi belega sončnega dne? Nemogoče! Toda tudi manjša dva sta obstala in začudeno gledala.

“Ali si videla, Lucija? To se pravi, da bo dež.”

Lucija si je ogledovala podnebje in zaključila:

“Menda ne bo kaj hudega. Vsaj nevihta ne bo.”

“Nič se ne ve. Takle blisk je kaj nevaren tu v pogorju. Lahko te v trenutku podere na tla.” Tako je mislila Jacinta.

Francek je prikimal.

“Najbolj pametno bo, če seženemo ovce skupaj in gremo domov.”

Bili so že blizu sredi pašnika, ko drugič zablisne in jim skoraj vzame vid. Vsi trije so se zdrznili, kakor da jih je nekaj pretreslo, in so preplašeni gledali na vse strani. Kaj če udari strela naravnost vanje! Tedaj so jim oči obvisle na vrhu nizkega hrastiča, ki je bil komaj nekaj čevljev od tal. Neka čudovita svetloba je bila v vejah tik na vrhu. Čudo prečudno! Svetloba se je izlivala v vejevje od krasne gospe, ki je stala vrhu hrastiča, pa noge so ji bile skrite v blestečem oblaku.

Otroci so od začudenja odstopili nekaj korakov, čeprav se jim je tuja gospa zdela zelo prijazna in dobra. Bila je še dokaj lepša kot angel prejšnje leto. Na sebi je imela dolgo belo obleko, ogrnjena je bila od glave do nog z belim plaščem, ki je pa bil obrobljen s samim zlatom. Roke je imela sklenjene na prsih in iz levece ji je visel rožni venec iz prekrasnih jagod. Križec je bil zlat. Vse je bilo čudovito lepo, vendar so otroci zelo preplašeni strmeli v neverjetno prikazen. Njena belina je bila tolika, da je jemala oči. Tedaj je go-

spa spregovorila nad vse prijazno in milo:

“Nič se ne bojte, nič hudega vam ne bom storila.”

Lucija se je opogumila in stopila malo bliže k prikazni.

“Kdo pa ste? Odkod ste prišli? Kaj pa iščete tukaj?”

Prelepa gospa se je nasmehnila.

“Prišla sem iz nebes. Naročam vam, da pridete na to mesto vsak mesec trinajstega do oktobra. Takrat vam bom povedala, kdo sem.”

Lucija se je zdaj otresla že vsega strahu.

“Iz nebes da ste prišli? Ali pojdem jaz kdaj v nebesa?”

“Pojdeš. Ampak moliti moraš rožni venec in moliti ga moraš prav.”

“Kaj pa Jacinta?”

“Tudi ona pojde.”

Tedaj se je Gospa ozrla na Francka in se mu nekam očitajoče nasmehnila. Potem je rekla:

“Da, tudi on pojde v nebesa, ampak mnogo mnogo rožnih vencev bo moral poprej zmoliti.”

Za hip je bilo vse tiho. Nato je Gospa vprašala, če so otroci pripravljene, da se darujejo Bogu in sprejmejo vse trpljenje, ki ga jim bo poslal. Ali bodo tudi mnogo molili za spreobrnjenje grešnikov? Otroci so prikimali in Gospa se je spet nasmehnila.

“Torej boste morali res mnogo trpeti, toda hvala Bogu, on sam vas bo podpiral.”

Tedaj je prišlo Luciji na misel, da sta nedavno v vasi umrla dva majhna dečka. Ko je Gospa prišla iz nebes, bi pač lahko povedala, če sta njuni duši že pri Bogu. Obotavlja se je vprašala in Gospa je rada odgovorila:

“Eden je že v nebesih, drugi pa še v vicah.”

Po teh besedah je še enkrat naročila otrokom, naj pobožno molijo rožni venec, nato se je obrnila proti vzhodu. Kakor da bi plavalala, je zdrknila z vrha drevesa v sončno morje nad pašnikom. V naslednjem trenutku je ni bilo več. —

Počasi so otroci prišli k sebi. Tožilo se jim je po lepi Gospej, pa takoj so se potolažili z njeno obljubo, da bo še in še prišla. Ko so se začeli pogovarjati o čudoviti Gospej, se je Lucija spomnila, da je samo ona govorila ž njo. Zakaj mlajša dva nista spregovorila nobene besede, čeprav je morala prikazen trajati kakih deset minut? Pri tem je prišlo še nekaj čudnega na dan. Jacinta je slišala ves pogovor med Gospo in Lucijo — Francek pa ne. Ta jo je samo videl.

“Povejta mi no, kaj je Gospa povedala. Povejta no!”

Tedaj je planila Jacinta:

“Ovce, ovce! Joj, Lucija, poglej, kje so!”

Res so med tem sami sebi prepuščene ovce zašle na sosednji pašnik in se dobro gostile. To ni smelo biti. Stekli so jih zavračati. Lucija se je zamislila.

“Najbolj pametno bo, če nikomur nič ne povemo o Gospej. Saj so nam ovce samo zato ušle na tuje. Kar molčimo.”

“Saj ljudje tudi ne bi verjeli, čeprav bi pravili. Kdo bo verjel, da je kaka gospa kdaj stala na vrhu onega drevesa in se svetila od beline in zlatnine!” Taka je bila Frančkova misel.

“Naša mama bi mi rekla, da lažem. Potem bi me kregala, da nič tega,” se je domislila Jacinta.

Tako so torej sklenili, da ne bodo nikomur povedali, prav tako kot zavoljo angela prejšnje leto. Zvečer so se lo-

čili pred domom mlajših dveh in Lucija je korakala sama domov. Bila je kakor zamaknjena. Nič je ni skrbelo zavoljo skrivnosti, saj bo Gospa še petkrat prišla. Vsak mesec tja do oktobra! Čudovito!

Mlajša dva nista bila tako mirna. Jacinta kar ni mogla zaspiti in ni mogla. Naprej in naprej se je premetavala v postelji in momljala nekaj predse kakor da ni sama pri sebi. Oči so se ji nenavadno svetile. Mati je prisluškovala, jo hodila gledat in končno jo je začelo skrbeti. Če si otrok ni nakopal vročinske bolezni? Pa tudi Francek ni bil kot ponavadi. Sicer manj razburjen kot Jacinta, ampak vedel se je kakor bi sanjal z odprtimi očmi.

“Kaj pa je z vama nocoj?” je ostro vprašala mati. “Govorita otroka! Ali se vama je kaj zgodilo?”

Jacinta se je skušala potajiti, pa se ji ni posrečilo. Pod pritiskom materine besede se je omajal njen sklep in med obilnim ihtenjem je počasi povedala vse.

“Nič nismo naredili, mama, res ne. Samo tista Gospa je bila tam in . . .”

“Kakšna gospa?”

“Tuja Gospa vsa bela in zlata. Stala je vrhu nizkega drevesa tam v Cava da Iria . . .”

“Da, prelepa Gospa” je planil vmes Francek. “Zelo prijazna je bila in rekla, da moram zmoliti mnogo rožnih vencev, preden pojdem v nebesa.”

Naprej je pravila spet Jacinta:

“Vsi trije moramo vsak dan moliti rožni venec, pa zelo pobožno. Pa trpeti moramo tudi. Potem se bodo grešniki spreobrnili in vojna se bo končala.”

Mati se je čudila in čudila. Kaj je pa otrokoma prišlo v glavo? Pa se menda

nistá zmisllila te čudne pravljice samo zato, da bi zbudila pozornost?

“Ne, ne, mama!” sta zagotavljala otroka v strahu, da bosta zdaj še kaznovana. “Vprašaj Lucijo, mama, tudi ona je videla in slišala. Boš videla je vse res!” (Dalje prihodnjič.)

DOLGOČASNICA

SULTAN v Kalkuti se je neki dan silno razsrdil nad svojo ženo; imenoval jo je babnico. Zakaj, to je že druga povest. Skratka, razsrdil se je ter se pri prerokovi bradi zaklel, da si bo vsak dan drugo ženo vzela.

Ta reč pa ni bila vseč bengalskemu mogotcu Maharadži. Zato je pozval kalkutskega sultana, naj svoj sklep o ženah kar hitro in gladko prekličje; zakaj če bo živel — kar mu sicer iz srca privoščji — še sto let, bi prišla v nevarnost vsa bengalska dekleta.

Sultan v Kalkuti pa ni bil mož, ki bi svoje sklepe preklicaval, ampak je dal takoj povelje za mobilizacijo.

Če ni hotel bengalski Maharadža iti po gobe, je moral tudi on poklicati vojsko. To je tudi storil.

* * *

Tisti čas je živel pod bengalskim Krimom neki mož, raven kot sveča in zdrav kot riba. Mlad je bil tudi. Pa še iz kaste celozemljakov. Oče mu je bil zapustil rejeno kmetijo z obilnim gozdom, zlasti z visokim zidom obdani dom je bodel v oči vsakemu davkarju. V tem belem zidu so bila velika vrata, da se je moglo z vsakim vozom priti skozi.

Mladi gospodar je imel hlapca in dekle iz kaste hišarjev. Kadar je potre-

boval več ljudi, jih je lahko poceni najel iz kaste najemnikov. Ni mu bila sila, pridobivati si žulje na roke, zakaj zadnji čas mu je bilo poglavitno delo, ker se je pred kratkim srečno oženil, ljubiti svojo lepo ženo Mando.

Na, pa pride strašni glas od sultana iz Kalkute. Premislil je naš mož svoje telo, toda ni mogel najti na sebi nobene cesarske napake. Tudi vojaški zdravnik je izjavil, ne da bi ga bilo količkaj sram, da tako popolno sestavljenega moža še ni videl. Moral bo iti na boj za bengalska dekleta. Lahko si mislimo, koliko mu je bilo zanje, ko je imel doma lepo ženo.

Telesna napaka! Blagor mu, kdor jo ima! Marsikdo, ki mu je bila doslej v žalost in sramoto, da jo je zatajeval, kolikor se je dalo, je svoje hibe sedaj vesel, pestuje jo in kaže ljudem kakor novorojenčka, žal, ne brez škodoželjnosti.

Mogotci! Gre jim samo za telo! Kje pa je duh? Oh, za duha našega junaka, ki je zavoljo Mande zapustil vsa druga bengalska dekleta, se ne meni nihče. Moral se bo vojskovati.

* * *

Mlada gospodinja je morala kar čez noč sama gospodariti. Kako približno, bomo kmalu videli, ker tu se začne naša povest, oziroma dolgočasnica. Kdor hoče, lahko trdi, da se je začela že prej, samo bere naj do konca.

Neki dan se je odvezal bik in prišel ven, sena sit in spočit. Kakor kakšen mogul se je ponašal z mogočnima, naražen štrlečima rogovoma, šaril po dvorišču, kakor da je vse njegovo, brez potrebe se zaletaval, tulil in poskakoval. Tako je prišel do vodnjaka in začutil žejo. Vodnjak med obojnima košatima palmama je bil kras dvora, lepo kamnoseško delo, podoben dolgemu sodu, ki je

z eno tretjino gledal iz tal. Odzad je currel v ta kameniti sod hladen studenček, da se je nabirala voda za kuhinjo in korito.

K nesreči za bika so ta dan pomivali hišo in je dekla veliko vode znosila iz vodnjaka. Tako je moral bik, ako je hotel piti, gobec globoko vtekniti, da je dosegel studenčnico. Že v začetku je zadel z rogmi ob obod, a hotel se je dobro napiti, zato je z vso silo potisnil glavo skozi oklep. Bik je klavrno obtičal. Rogovi, ki so se pod krepkim sunkom nekoliko podali, so se sedaj ob stene uprli. Bik je bil ujet. Nič mu ni pomagalo, da je skraja napenjal vso moč kakor sulec na trnku. Omagal je, sopihal in čakal, kaj bo.

Dekla je prišla z vedrom, videla, letela po gospodinjo. Ta je bila hitro pri vodnjaku, zjokala se, ko ni mogla pomagati. Na ženski vek je prihitel hlapec, poskušal je z bičem, res oživil žival, a brez uspeha. Vse zastonj, bika ne reši noben poskus.

Mlada gospodinja je prva spoznala, da bo treba najti drugačen, bolj bistroumen izhod. Dolžnost je njena in v čast ji bo, če srečno reši to zadevo. Morda bi sosedje znali pomagati. Za trenutek se ji je zasvetila misel, a takoj ugasnila: Ali bi ne bilo dobro poslati po živinozdravnika. Ali koj je druga misel zatrla prvo: Saj bik ni bolan. O, da bi bila poslala, zakaj živinozdravnik je bil izkušen kmet. Tako pa je v svoji zmešanosti šla na cesto in se ozirala, odkod bi prišel človek.

Srečne oči! Na visoki kameli z dvema grbama je tedajci prijahal star mož po cesti. Imel je zelene naočnike in se držal togo pokonci kakor kdo, ki ve, da veliko ve. Njegovo sedlo je bilo pokrito z oguljeno rožnato preprogo, ki je

morala biti pred leti zelo lepa. Jaha! je in držal knjigo pred seboj, večkrat pogledal okrog. Često je vzdihnil in sam s sabo govoril. Bil je pač iz kaste učenjakov.

“Kaj pa ti, moja hči,” je odgovoril mlado ženo, ko jo je že čisto blizu zagledal. “Zakaj si objokana?”

“Kaj ne bom, nesreča se je zgodila, ni človeka, da bi pomagal.”

“Ali nimaš moža?”

“Imam ga, na vojsko je šel in so ga morda že tam ubili,” je zavekala žena.

Mož na kameli je privzdignil zelene naočnike na čelo, da je usmiljeno pogledal mlado ženo.

“Ne žaluj, še vse bo dobro. Naš junški Maharadža je obljubil, da se bo, preden bo listje padlo z drevja, vrnil zmagovenčan z vojsko. Osrči se in upaj, glej, listje že rumeni. Mi, kar nas je učenih in skušenih doma, imamo nalogo svetovati in pomagati. Moja hčerka, le zanesi se name in mi povej, kaj te bega.”

Potolažena je mlada gospodinja vodila kamelo do vrat. Tu je učeni brahmin ustavil kamelo. Pogledal je na levo, pogledal na desno, dvignil glavo proti nebu, nekaj preudarjal in se odločil: “Ljuba hčerka, vrata so prenizka, da bi mogel skozi, udaril bi se na čelo. Na vsak način pa moram videti nesrečo na lastne oči, sicer se ne upam dobrega sveta dati. Povej, ali bi se ne mogel tale obok nad vrati s trikotnim nastavkom podreti. Če ne, bom odjahal po svojem poslu.”

Kaj naj stori ubožica, da ji ne ponikne modri pomočnik? Poslala je hlapca po dva zidarja, sama pa prinesla učenjaku prav sladko melono, da bo mož na kameli rajši počakal.

Zidarja sta prišla, oče in sin. S težki-

mi kladivi sta razbila obok, oče resen, ker je vedel, da bo nekaj zaslužil, sin pa se je smejal, ker še ni znal ceniti zasluzka in se je njegovi nedolžni pameti zdela vsa reč hudo neumna.

Ko sta zidarja odstranila izpred praga najspotekljivejše kamne, je učeni mož pognal kamelo na dvorišče. Hitro je spoznal nesrečo, saj so stali okrog vodnjaka ljudje in bik brez glave. Približal se je počasi nesreči in jahal okoli nje trikrat. Kimal je z glavo in zmajeval, govoril neke besede, če niso bili stavki. Po tretjem obhodu je ustavil kamelo pred gospodinjo in izpregovoril prepričevalno: "Biku treba odrezati glavo."

Kaj naj stori mlada žena? "Če je tako," je rekla, "naj bo, zavoljo bika ne bomo šli beračit."

Poslala je deklo po dva mesarja. Prišla sta oče in sin in biku odrezala glavo. Čudno je bilo, da se je tukaj oče smejal, sin pa je bil ves resen. Seveda, mesarju je bilo za meso, sinu za lepo žival.

Reč je dokončana, si je bila mislila mlada gospodinja. Pa ni bilo tako. Hlapec je prvi ugotovil: Največji del bika je proč, ampak poglavitni del, glava, je ostala. In res, poskušali so jo izvleči, pa niso mogli.

Spet je jahal mož na kameli trikrat okoli, zmajeval z glavo, govoril nerazločne besede, morda stavke. Premislil je, preudaril, odločil: "Mlada gospa, treba bo vodnjak razbiti."

Kar mora biti, mora biti. Poslala je jima je smilil lepi vodnjak, za časek pa po dva kamnoseka, očeta in sina. Ta dva sta se za časek resno držala, kar se smejala, ker sta po modrosti moža na kameli prišla — brezposelna — lepo do kruha.

Dobili so bikovo glavo! Pa samo zato,

ker je hlapec navezal rogove na vrv, zakaj sicer bi bila glava utonila, in če bi hoteli z lestvo do nje, bi morali obsekati obe košati palmi in še kdo bi bil moker. Tako je hlapec dosegel, da je zgodba sicer dolgočasna, vendar nikar neumna.

Mož na kameli, ko je videl, da je odveč, se je dobrohotno poslovil: "Gospa, moja pomoč ni več potrebna, imejte se dobro."

"Hvala!" je rekla nekam pusto žena, mislila pa si je, ko je pogledala za njim, kako je v togi pokončnosti jezdil skozi presledek v zidu: "Bog nesi tebe in tvojo učenost!"

Nehvaležno je to bilo, kakor se je kesneje pokazalo.

* * *

Bil je le zadel bengalski Maharadža. Ko je listje padalo — če v Bengaliji sploh pada — je privedel nazaj zmagovencano vojsko in z obilnim plenom tudi kalkutskega sultana. Ni ga dal ne zadavljati ne streljati, ampak zaprl ga je v temno ječo. Samo sultanova žena, ki jo je bil v srdu imenoval babnico, je smela svobodno k njemu, da mu je kaj postregla. Kajpak ta reč ni dolgo trajala, ker sta jo neko noč oba popihala in še dolgo živela. Maharadža pa ni kazal žalosti zavoljo tega bega.

* * *

Z vojsko se je vrnil tudi naš celozemljak. Bolj suh je bil, bolj črn, vendarle močno živ, pa še to se mu je posrečilo, da je imel sedaj cesarsko napako, prestreljeno nogo. V miru bo posihmal živel na kmetiji.

Prišepetal je domov.

Kako je bilo mladi gospodinji Mandi, ko je sprejemala moža, se more najtočneje povedati takole: Polovica njene osebe je bila vesela, ker se je vrnil mož, ena četrť je bila žalostna, ker je njen

mož šepal, ostala četrt je bila v strahu, kaj bo mož rekel k razvalinam na dvo-rišču.

Po resnici je valila krivdo na moža na kameli, ko je pripovedovala zgodbo z bikom: "Oh, pogledj, kako so vse razdrli."

Ali mož ni bil nič nejevoljen, ko je razdrtijo gledal. Še smejal se je tako, da je že sama nameravala biti huda, pa se je premagala, ko je rekel: "Res, razdrli so, a naj razdirajo, samo da niso tebe. Mene so precej razdrli, vendar cel sem še. Ali me maraš?"

"Ah," je rekla žena in si brisala oči: "Da je le spet gospodar pri hiši."

Gospodar je srečno živel s svojo ženo. Le kadar je njegova Manda sitnarila, če se ji ni zdelo kaj prav pri hiši, jo je vprašal: "Ali naj pošljem po moža na kameli?"

Zato je imel pridne otroke in zakonski mir. Kajpak je čakal visoko starost, čeprav ne tolikšne kakor mož na kameli.

IZ URADA LIGE KAT. SLOVENCEV

Naša Liga za danes podaja bralcem lista Ave Maria samo vsebino pisma, ki poroča o usodi ljubljanskih bogoslovcev in—prosi. Pismo se glasi:

"Iz Ljubljane se je rešila večina slovenskih bogoslovcev, 39 od teh je pa bilo pozneje izročeni od zaveznikov Titu . . . Za ostale je sv. Stolica (papež) odprla posebno semenišče v tukajšnjem mestu Graglica, blizu Padove. Prav za prav sem čisto sam začel to 'semenišče' v tukajšnjem benediktinskem samostanu. Sveta Stolica je našo rešitev potrdila in uradno predstavila ljubljansko bogoslovno fakulteto (semenišče)

sem v mesto Graglia. Imamo lastno gospodinjstvo. Samostanu treba plačevati najemnino. Vse drugo moramo dobiti skupaj sami. Sveta Stolica nam daje mesečno podporo, ki pa ne bo zadostovala, ker smo prišli sem brez vsega . . . Obračam se s prošnjo na ameriške rojake za pomoč. Veliko bi bilo pomagano že z mašnimi intencijami, zakaj imamo med bogoslovci 17 novomašnikov. Potem pridejo še profesorji. Oprostite, da nadlegujem. Moramo prositi pomoči, ne gre drugače. Itd.

Dr. Alojzij Odar,
začasni vodja semenišča."

— — —

Vidite, dragi naročniki, kako nujno je tudi to, da tem slovenskim bogoslovcem pomagamo, da bodo mogli enkrat zapeti svojo novo mašo! Vidite, kako prav je bilo, da se je ustanovila LIGA KATOLIŠKIH SLOVENCEV! Vidite, kako prav je, da vsi darujete in med drugimi nabirate za njeno blagajno! Tudi za svete maše lahko v ta namen pošiljate.

Pa to je samo ENA potreba naših izgnancev, koliko je še drugih! Gotovo sami berete pisma, ki jih begunci pošiljajo svojim sorodnikom! Potem veste, kako je. PROSIMO, pomagajte! Darove pošiljajte naravnost LIGI na naslov Mr. Jožeta Zalarja, ali pa na naš list. Več o LIGI berete v drugih listih.

Doslej je uprava našega lista prejela naslednje darove:

Mrs. Marg. Selak	5.00
Mrs. Valentin Marn	3.00
Mrs. Amelia Krulc	3.00
Mrs. Johana Kirn	11.00
Katie Bruncez	10.00
John & Frances Mlinar	5.00
Mrs. Johanna Mikš	5.00
Mrs. Frances Dobnikar	5.00
Barbara Omahen	1.00
Joseph Marley	1.00

Bog plačaj in še se nujno priporočamo.

P. Alojzij Madic, tajnik LIGE.

TONČE S SLOMA

ZGODOVINSKA POVEST

Spisal P. Bernard Ambrožič

(Nadaljevanje.)

DVAJSETO POGlavJE: ROŽE SO ODCVETELE.

NEZICA se je kmalu spet zavedela, ali le na pol. Bila je nemirna, vila z rokami nad glavo in govorila o rečeh, ki so bile Marku in Poloni čisto tuje. Zdelo se je, da se ji kar naprej blede in da jo je objela nevar vročica. Kakor v neznanem strahu je zdaj pa zdaj vztrepotala in klicala: Mama, mama!

Marko si ni znal nič razložiti, kaj naj bi vse to pomenilo. Ravno tako je bilo Poloni velika uganka. Na deklici ni bilo videti drugega ko precej težka buška nad desnim očesom, ki pa ni krvavela. Marko je imel neko oddaljeno misel o pretresenju možganov, kako je pa treba s takim bolnikom ravnati, tega ni vedel. Stal je ob postelji kot prikovan in buljil v bolnico. Ko se je utrudil, je sedel na nizko skrinjo in si zaril roki v lase. Težke, pa do kraja neurejene misli so mu razbijale čelo.

Polona se je kmalu znašla v vlogi bolniške strežnice. V domači lekarnici je imela raznih zdravil iz rož, ki so ji prišle prav skoraj za vsako bolezen, ki se je kdaj pojavila na Slomu. Obvezala je Nežičino buško, glavo ji je pa venomer močila z mrzlo vodo. Polagoma se je deklica res umirila in kmalu po polnoči lahko zaspala. Ni bilo tisto zdravo spanje, ki je doslej vsako noč potopilo Nežico v popolno pozabljenje vseh vsakdanjih sitnosti, pa spanje je bilo. Otrok je večkrat čudno zaječal, se premetaval na ležišču, izgovarjal nerazumljive besede. Tedaj je Polona namignila Marku, naj gre počivat. Ubogal je kot otrok in odšel brez besede. Teta se je naslonila na skrinjo, nekaj časa opazovala bolnico, ki je bolj in bolj mirno soplala. Kmalu je zaspala tudi teta in vse je bilo zopet tiho in mirno na Slomu.

Ko se je Polona zjutraj z dnem vred prebudila, je našla Nežico v čisto mirnem in zdravem spanju. Vročice ni bilo več zapaziti na njej. Po prstih in z molitvijo na ustnicah je zvesta čuvarica Sloma šla iz sobe in zunaj srečala očeta Marka.

“Kako je z dekletom?”

“Zdi se mi kar dobra, samo naspaj naj se, pa bo menda vse pozabljeno.”

Hotela je iti po svojih opravkih, ko je nenadoma jeknilo iz sobe: “Mama, mama!”

Očitno je bilo, da je Polona premalo potihem zaprla

KRIŽEM KRALJESTVA KRIŽA

P. B.

Deset let je minilo preteklo poletje, odkar se je vršil v Ljubljani doslej zadnji, pa zelo veličasni evharistični kongres. Bilo je leta 1935. Morebiti se še spomnite, da se je tega kongresa udeležil takrat tudi naš urednik, P. Aleksander. Bil je eden izmed večje skupine udeležencev, ki so dospeli tja iz Amerike. Že v februarski številki istega leta beremo poziv: V domovino! Med drugim je rečeno: Tem potom vabimo rojake, da se pridružijo slovenski skupini pod vodstvom izkušenega zastopnika Leona Zakrajška in P. Aleksandra, slovenskega župnika v Chicagi. Res se je na poziv zbrala večja skupina, se udeležila kongresa v Ljubljani in nam po povratku v Ameriko vedela veliko lepega povedati o poteku evharističnih slavnosti. Morebiti je kdo od vas videl tudi ono nenavadno debelo knjigo, ki je pozneje izšla in popisala vse, kar se je na kongresu godilo.

Slovenski brezdomci v taborišču Monigo blizu Trevisa na Laškem so zadnje dni v juniju letos slovesno praznovali desetletnico zadnjega slovenskega evharističnega kongresa. Morda se ni nikjer drugje praznovala, vsaj nam to ni znano. Tudi ne vemo nobenih podrobno-

vrata za sabo. Začuda hitro se je obrnila nazaj proti sobici. Ko je imela vrata že napol odprta, je mignila Marku:

“Pošlji, pošlji po Goleževko, saj je gotovo že pokonci.”

In je zaprla vrata za sabo, ter se sklonila nad bolnico. Kot mati ji je pobožala razboljeno glavo in ji z vso prijaznostjo prigovarjala, naj spi. Deklica jo je ubogala in spet zasopla v zdravo spanje. Polona se je vdala in ostala pri njej. Molila je tisto svojo dolgo jutranjo molitev, ki si jo je lahko privoščila samo ob posebnih jutrih. Spodaj se je oglašal lahen ropot, Polona je vedela, da je Marko spravil na noge mlade in poskrbel, da na teto ne bodo čakali. Prepustila je vse gospodarju in ni skušala ugotoviti, kdo je tekel po Goleževko.

Preteklo je dobre pol ure. Vsa začudena je prihitela Nežičina mati in sam Marko jo je privedel gor v bolnično sobico. Močno zasopljena je stopila k ležišču in se sklonila nad deklico. Nič posebnega ni zapazila in zdelo se ji je, da Nežica spi kot bi spala na vrhuncu svojega mladega zdravja. Kot bi hotela vprašati največje vprašanje svojega življenja, tako je pogledala Polono in Marka. Teta je dejala prst na usta in Marko je mignil, naj stopita za njim. Goleževka se je obotavljala in se še enkrat sklonila nad hčerko, prav blizu nad lice. Tedaj ji je šele padlo v oko, da ima otrok obvezano čelo. Stegnila je desnico, da bi se o nečem prepričala. Polona je zamahnila z roko, pa bilo je že prepozno. Tisti hip se je Nežica prebudila in z velikimi očmi pogledala mater naravnost v zvedavo oko. Nekaj hipov sta se tako gledali, kar naenkrat je prišlo Nežici vse nazaj v živo zavest. Dvignila se je na ležišču in kot blisk z obema rokama objela mater. Goleževka bi deklici nikoli ne pripisovala toliko moči. Tako krepko jo je privila k sebi, da se je postarna ženica vsa naslonila nanjo. Naslednji hip jo je hči izpustila, odrinila odejo in hotela planiti iz postelje.

“Domov, domov!”

Polona je priskočila in jo obdržala pod odejo.

“Čakaj, da se ti ne bo v glavi zvrtilo . . .”

“Domov, mama, domov!”

Marko je bil neprijetno presunjen, pa spričo vsega, kar se je bilo zgodilo, ni imel nič več svoje volje. Brez besede se je obrnil in tiho odšel. Da ni več nevarnosti za deklico, to se mu je zdelo gotovo. Nameril se je po svojih gospodarskih opravkih, vse drugo je nagonsko prepustil ženskam.

Kako uro pozneje sta stopili mati in hči čez prag vsaka s svojo culico v roki. Saj bi ne bilo treba ničesar povezovali, je prigovarjala Polona, ko odhaja Nežica k Goleževim samo za kak dan, morebiti dva ali tri, da po-

sti o slovesnostih v taborišču Monigo. Neko pismo od tam to le mimogrede omenja. Prepišimo iz pisma naslednje besede:

“Vsak torek in četrtek zvečer so v taborišču razna predavanja. Za dušno pastirstvo skrbe naši duhovniki, ki so nam zadnje dni junija **obnovili Evharistični kongres iz leta 1935**. Na našo evharistično prireditev je prišlo tudi več italijanskih duhovnikov in redovnic, ki so pripeljale s seboj tudi nekaj italijanske mladine. Poveljnik tukajšnjega taborišča (menda Anglež) se je malo razburjal, češ, da je vse preveč teh verskih prireditev. Angleži bi seveda radi več športa. Pa bo tudi tega dovolj.”

Ko smo že enkrat pri naših slovenskih brezdomcih, povejmo še kaj več o njih. Posnemamo po pismu iz meseca julija. Rečeno je tako: “V slovenskem taborišču v Monigu je trenutno okoli 1.200 slovenskih brezdomcev. Nekateri so bili že poprej tu, drugi so prišli v taborišče v zadnjem času. Nekaj je takih, ki so se rešili sem prav v zadnjem času naravnost iz domovine, odkar je že pod oblastjo partizanov. Ti pripovedujejo strahotne stvari o razmerah, kakoršne so sedaj doma. Stanje je tako grozno, da si ljudje žele smrti. V našem taborišču so razmere precej urejene. Vsekako kakor v taboriščih na Koroškem. Odkar imamo lastno kuhinjo, se je tudi prehrana znatno zboljšala. Slovenskim brezdom-

zabi na svojo čudno nezgodo. Potem bo seveda spet nazaj . . .

Nežica je samo odkimavala in skoraj mrzlično hitela s pobiranjem in povezovanjem svojih stvari. Polona je ni mogla razumeti, tudi Goleževka je pomenljivo pogledovala nanjo in z očmi spraševala Polono, ki pa ni vedela dati nobenega pojasnila. Začudeno sta gledali Micika in Uršika, ki sta si dali opraviti v kuhinji, kako se je Nežici mudilo mimo, pa se še ozrla ni. Tudi Blaže je bil na preži in je od daleč videl, kako odhaja ljubljena deklica, pa ni nič vedel zakaj. Nikomur ni rekla zbogom. Tako hitro je šla, da je mati ni mogla dohajati. Skoraj nejevoljno jo je obkladala z "burjo" in jo opominjala k počasnejši hoji.

Tako je odšla Nežica s Sloma in nikoli več je ni bilo nazaj.

Oče Marko je vase zakopan na videz mirno opravljal svoje delo in vsi drugi vsak svoje. Vsem se je nekaj pretrgalo v življenju, pa niso mogli razumeti, zakaj je tako nenadoma prišlo vse tisto čudno. Marko je grebel sam vase in izbegeval poglede vseh, ki so mu prišli blizu. Zato so se pa ostali toliko bolj očitno spogledovali in ugibali, kaj in kako. Dognati nihče ni mogel ničesar.

Novo presenečenje je planilo na Slom kmalu popoldne, ko je nekdo prinesel novico, da gospod Prašnikar pospravlja svoje reči in da ga je gospod škof prestavil s Ponikve v Olimje. Tonče da mu pomaga urejevati nekatere stvari, v nedeljo se bo pa dobri gospod poslovil. Vsi so obstali kakor pribiti in od začudenja odprli usta, ki se niso dala zopet kmalu zapreti. Ves dan so ostali pod vtisom tako nenadnih novic in dogodkov, da kar ni mogla beseda na plan. Šele drugi dan so se sprostili in z drugimi Ponikovci vred žalovati za dobrim gospodom, zraven pa ugibati, koga bodo zdaj vendar dobili.

Provizor, zdaj že župnik v Olimju, je le površno zvedel od Tonča, zakaj se je bila Nežica tako slepo spustila od sv. Ožbolta po bregu navzdol. Saj dijak sam ni razumel njene razburjenosti, kakor tudi svoje lastne ne. Šele ko je gospod Prašnikar slišal o dekličini nezgodi pod hribom, o njenem bledenju po noči in o nenadnem odhodu s Sloma, si je košček za koščkom napravil sliko, ki mu je dala potrebnega pojasnila. Čudil se je toliki prenegljetnosti Marka Slomšaka, obenem pa iz dna duše hvalil Boga, da je na tak preprost način pokazal gospodarju na Slomu, da je njegovega fanta odločil za večje reči. Postalo mu je svetlo pri srcu in zdelo se mu je, da je prišlo to ravno ta dan zato, da mu Bog izkaže svoje posebno priznanje za vse obilno delo v ponikovskem božjem vinogradu. Obšla ga je radost, kakor je že dolgo ni čutil. Nikoli bi ne bil verjel, da mu bo odhod s Ponikve tako

cem so šli na roko tudi poljski vojaki, ki so imeli blizu našega taborišča postajo Rdečega Križa. Tja so vabili slovensko šolsko mladino in še manjše, pa tudi stare ljudi in bolnike, ter so jim dajali kakao, čaj, pecivo in podobne dobre prigrizke. Ker nas sedaj Poljaki zapuščajajo, selijo se namreč bolj dol na jug, so nam izročili nekaj svojih zalog. Za vse usluge, ki so nam jih naredili, smo se jim zahvalili z akademijo, ki je bila na dvorišču taborišča. Uspela je dobro. Prišlo je veliko Poljakov, visokih in nižjih častnikov, pa tudi vojakov. V taborišču deluje tudi nabavljalna zadruga, ki jo vodi Špindler. Poleg nje je škofijska dobrodelna pisarna pod vodstvom Dodiča."

Zdaj imamo že nekoliko slike o taborišču v Monigo.

Toda prepíšimo iz pisma še nekaj vrstic: "Imamo v taborišču tudi slovensko-angleško ljudsko šolo ter gimnazijo. Šolske prostore si je ogledalo že ponovno več angleških in ameriških častnikov, ki so vodstvu naročili, da mora napraviti zanje podrobno poročilo o delovanju šole in o vseh njenih potrebah. Na podlagi tega poročila so kupili Anglo-Amerikanci potrebne knjige in zvezke. V šoli se seveda poučuje tudi angleščina. Za druge, namreč starejše slovenske brezdomce je pa več angleških tečajev ali večernih šol. Tukajšnji poveljnik taborišča se z nami Slovenci ponaša, kako dobro je vse ureje-

lahak. Tihi boj za dijaka med njim in Markom se je odločil njemu v prid. Pa se je hitro popravil: Bogu v čast in Cerkvi v korist . . .

Med urejevanjem stvari se je skrivno oziral na fanta. Tonče je hitel s svojim delom in zdelo se je, da mu je težko pri srcu. Malo da se mu niso porosile oči, kadar jih je obrnil na provizorja. In tako redkobeseden je bil. Gospod Prašnikar je bral v teh očeh in v vsem dijakovem obnašanju kakor v odprti knjigi. Vse je v hipu stalo pred njim, kar se je zgodilo ob smrtni postelji matere Mice in v tem poldrugem letu od tistega dne. Ali je dijak kdaj tako zelo potreboval mater kot jo ravno zdaj potrebuje? Ali ni rajna Mica naročala, naj mu bo zdaj on mati . . .?

Domislil se je in se z vso moško velikostjo postavil pred Tonča:

“Ali že veš, fant moj, da pojdeš z mano v Olimje?”

Dijak se je zdrznil in prijelo ga je, da bi planil du bi planil duhovnemu v hvaležen objem. Toda nič takega ni storil, samo pogledal je gospoda tako zaupno hvaležno, da ni bilo treba nobene besede. Brez vsega drugega sta se razumela, kot se moreta razumeti le dve popolnoma skupaj zrasli duši.

Čudno, celo na Slomu so sprejeli to vest, kot bi se samo od sebe vse razumelo. Kam naj pa pojde Tonče, če ne z gospodom v Olimje? Čutili so, kako pusto bo na Slomu odslej, povedati pa tega nihče ni znal, odkar ni bilo Nežice, da bi jim do besed in izrazov pomagala. Skoraj nemo so se vdajali v usodo. Ko Nežice ni, skoraj drugače biti ne more, kot da tudi Tonče odide. Pomislili so, kako dolgo je do Božiča, in na tihem ugibali, če pride dijak vsaj takrat spet pogledat na Slom. Ali ga bodo mogli vprašati, preden odide z gospodom v Olimje?

Tonče je prišel po svoje reči, pa se ni dolgo mudil. Nobenega popraševanja in posvetovanja ni bilo, zakaj gospod Prašnikar in oče Marko sta se bila o tem dogovorila na samem. Skoraj bolj z mislimi kot z besedami. Slomšak je ostal tiste dni brez svoje volje, tako mu je šlo do živega, kar se je zgodilo. Zato je z lahkoto zmagovala Prašnikarjeva volja, čeprav jo je razodeval bolj z namigavanji kot z odločno besedo.

Domači so čutili tiste ure, ko se je Tonče mudil na Slomu s popravljanjem svojih reči, da so si postali skoraj tuji. Nič toplega in pristranskega se ni razvilo med njimi. Ko je za z bogom vsem po vrsti segal v roke, se je zdelo, da sta si s teto Polono še najbolj iskreno pogledala v oči. Marko se ni otajal, samo mimogrede je zajel dijaka s pogledom in rekel tako, kakor treba:

“Boš pa že spet kaj prišel.”

“Bom,” je rekel Tonče in stopil na pot z Blažetom, ki mu je pomagal nesti reči. Tiho sta stopala do ovinka

no. Oni dan je povabil svojega tovariša, ki poveljuje tak emutaborišču v Padovi naj pride pogledat k nam, da se bo nekaj naučil . . . V taborišču smo imeli tudi že več rojstev, smrtnih slučajev pa, hvala Bogu, še nobenih.” Tako v tem pismu. Naj omenim, da se je med drugimi novorojenci v Monigu pojavila tudi krepka punčka, pranečakinja rajnega Francka Opeke iz Waukegana.

Ako bi tudi iz drugih taborišč slovenskih brezdomcev prihajala tako čedna poročila, kot je to poročilo iz Moniga na Laškem, bi ne bilo treba imati rati teh ljudi velikih skrbi. Ne vemo pa, če je tako tudi ostalo do danes in sploh zanaprej. In to vemo, da so druga taborišča, ki jih je še dosti na Laškem in v Avstriji, razmere niti od daleč niso tako dobre. Iz nekaterih prihajajo čisto drugačni glasovi in mili klici na pomoč. O tem bo gotovo več povedala LIGA KATOLIŠKIH SLOVENCEV, ki zbira poročila in posebno zbira DENARNE PRISPEVKE za podporo naših brezdomcev. Tudi za zbiranje obleke skuša vse potrebno urediti. Ker zdaj še ni mogoče napraviti direktnih stikov med brezdomci in vami, ste vsi tudi na tem mestu lepo naprošeni, da darujete v blagajno LIGE KATOLIŠKIH SLOVENCEV.

Umril je judovski nemški pisatelj Franz Werfel. Nam katoličanom je bil zelo znan radi tega, ker je spisal pre-

in Tonče se ni ozrl. Blaže ga je od strani pogledoval. Dasi je bil fant okoren zunaj in znotraj, je znal biti v pravem trenutku mehak. Beseda se mu je skoraj prelomila, ko je končno dejal:

“Pa zakaj je moralo priti tako?”

Dijak se je ozrl nanj nekoliko z začudenjem, nekoliko kot tak, ki ima oblast, in je po kratkem premisleku rekel:

“Blaže, jaz ne vem. Verujmo, da Bog vodi naša pota.”

Blaže ni rekel nič, pa se mu je zdel odgovor preveč moder za tako priložnost, ko je bilo njemu tako čudno pri srcu. Prav kakor malo prej Marko, se je na Ponikvi tudi Blaže poslovil.

“Boš pa že spet kaj prišel okoli, kajne?”

“Bom,” je rekel dijak in mu dal roko.

“Boglonaj, Blaže, pa še zanaprej bodi priden.”

* * *

Marko Slomšak je šele čez teden dni spet našel samega sebe. Šele tedaj, ko je videl, da s prihodom novega župnika vse gre naprej po starem. In ko je zvedel, da je šla Goleževa Nežica v službo k dr. Ipavcu v Šentjurje. Kar nenadoma je spet stopilo preden vprašanje, kako bo z njegovim Slomom vprihodnje. Imel je občutek, da se mu je Slom spet naslonil na oboje ramen, dočim mu je bilo zadnje mesece, kakor da mu hoče zdrkniti še z druge rame. Sprva se mu je hotela, da bi pahnil to breme od sebe. Kmalu se je pa vrnila vanj prirojena mu moška volja in je odločno napel svoja ramena.

Ostal je pa pred domačimi in sosedi vase zamišljen in hudo molčeč. Za otroke se skoraj ni zmenil. Rasli so po svoje, le Polona jih je z materinskim nagonom skušala devati v red. Posrečilo se ji ni, saj končno je bilo le vsem jasno, da je samo tujka pri hiši. Marko ji ni dajal zaslombe. Ta mu je včasih očitala in skušala opozoriti na očetnje dolžnosti, pa mož je ostal, kakor je bil. Nihče ni vedel, kaj se kuha v njegovi duši. Polona je veliko trpela, ko je videla, da sta si Micika in Uršika skoraj vedno v laseh in da Jožek postaja neznosen. Celo Blaže se je vsem umikal in postajal vsak dan bolj Marku podoben.

Ves Slom je pa obstal neznansko začuden, ko je neko nedeljo prišlo v cerkvi oznanilo, da sta na oklicih Marko Slomšak in vdova Marija Hudej. Vsa ponikovska čreda svetega Martina je dvignila glave. Ko so pa ljudje malo premislili, so samo z rameni zmigavali in glasno priznali, da Marku komaj kaj drugega kaže. Nobenega šuma ni bilo ob ženitvi in na Slomu je tiho zagospodinjila — pisana mati. Za poskušnjo so jo vsi sprejeli, pa se niso zavedali, da samo za poskušnjo. Ni bilo dolgo, ko se je to pokazalo. Prvi je odšel od hiše Blaže in dobil službo

lepo knjigo “The Song of Bernadette”. O tem je naš list že pisal, pa tudi ste mnogi videli filmsko sliko, ki je narejena po zgodbi Franza Werfel-a. Ves svet se je čudil, kako je mogel kak jud tako krasno pisati o “lurški pastarici” Bernardki. Milijoni so videli sliko in jo občudovali, pa naj so bili katoličani ali ne. Še vedno se bo ta slika kazala po raznih gledališčih in spominjala ljudi na veliko resnico, da “božje sodbe niso človeške sodbe in božja pota niso človeška pota.” Zdaj po smrti pisatelja smo zvedeli, da mu je pomagal pri pisanju knjige neki avstrijski frančiškan.

Tudi pri tem se je pokazalo, da “božje sodbe niso človeške sodbe”. Oni frančiškan je napravil obljubo, da ne bo nikoli spregovoril svetu o svojem sodelovanju s Franzom Werfelnom, ako ga Bog usliši in pripelje dobrega juda v naročje katoliške cerkve. Franz Werfel je bil prav blizu tega koraka, tako se je zdelo, vendar se ni mogel odločiti in je umrl v svoji judovski veri, dasi je pogosto sam izjavljal, da zelo visoko spoštuje katoličanstvo. Mi ne vemo, zakaj mu je Bog odrekel milost spreobrnitve, toda prepustiti moramo to Bogu samemu. Vsekako je pa bil rajni Werfel velik — katoliški misijonar. Mnogi so mislili, da bo v naših časih Lurd kar pozabljen in se svet niti zmenil ne bo več zanj. Toda ravno potom Werfenove knjige in po njej posnete gledališke predstave

nekje blizu Celja. Teta Polona se je stokrat odpravljala, pa nazadnje stokrat ostala. Kam naj pojde na stara leta?

Jožek je prevzel Blažetovo delo in postajal strašno oblasten. Z Uršiko se nista mogla in vsem je odleglo, ko se je zvedelo leto potem, da se bo možila na drugi konec ponikovske fare. Ostala je Micika, ki se ni mogla razviti v postavno dekle. In mala dva sta doraščala, pa je bolj in bolj lezla vanju Jožekova razposajenost. Pisana mati je rohnela in tepla, pa je samo dražila k novim nerodnostim.

Marko Slomšak je kmalu sprevidel, da je napravil prenegel korak. Bolelo ga je, pa je tiščal bolečino sam vase. Dobri dve leti je zdržal, potem je legel in umrl. Tonče je prišel na pogreb in se počutil pravega tujca na Slomu. Pisana mati ni imela zanj nobene besede. Brata in sestri mu niso znali povedati, kako je tudi zanje Slom samo streha nad glavo, doma pa že dolgo nimajo več. Dijak je šel zamišljen po svetu in se ni vrnil do tistega dne, ko si je naslednje leto Marija Hudej, vdova Slomšak, izbrala drugega moža in se preselila nekam daleč od Sloma. Jože je postal gospodar in se oženil s šibalovo Nežo. Slabo vzgojen Jožek tudi kot Jože ni znal vladati Sloma. Vse je šlo rakovo pot, pa tudi ta gospodar ni dolgo živel. Vdova Neža se je omožila s hlapcem Blažem Močnikom in tako je prišel Slom korak za korakom v čisto tuje roke.

Tonče dijak je imel ves ta čas svoj novi dom v Olimju pri župniku Jakobu Prašnikarju.

(Konec prihodnjič.)

MOLITEV SLOVENSКИH BREZDOMCEV

(Škof Rožman)

“Brezmadežna Devica, Mati božja Marija, ki si s svojim sinom Jezusom in čistim ženinom Jožefom okušala bridkosti begunskega življenja, po Tvojem Brezmadežnem Srcu darujemo ponižno usmiljenemu Bogu vse težave, skrbi in bridkosti begunstva v spravo za grehe našega naroda in te z vsem otroškim zaupanjem prosimo, posreduj pri Svojem Sinu Jezusu, da skrajša dneve našega izgnanstva in nam pošlje svoje angele, ki naj nas pripeljejo domov Pomagaj nam, da bomo tako živeli kakor smo Ti obljubili in spolnili dano obljubo. Amen.”

se je lurška verska skrivnost na čisto nov način predstavila svetu. Bog že ve, kaj dela.

Romanja v Lurd so na novo zaživela hitro po končani vojni v Evropi, tako beremo v poročilih. Že prvega poveljnega romanja se je baje udeležilo 50,000 ljudi. Nobe-nega dvoma ni, da se bo to nadaljevalo, čimbolj se bo svet izkopaval iz žalostnih posledic vojne. Tudi iz drugih dežel prihajajo glasovi, da se obnavljajo božja pota in romanja. Katoliški Čehi so poromali na svojo priljubljeno Veselo Goro. Pišejo, da jih je bilo veliko. Avstrijski katoličani se zatekajo v znano Marijino Celje. In še od tu in tam prihajajo podobni glasovi. O kakem slovenskem romanju v stari domovini še nismo slišali, pa boom morda tudi prej ali slej, ako Bog da. Nič ne vemo, kaj se je v novih razmerah zgodilo z našimi Brezjami. Le to nam je znano, kakor smo že sporočili, da je brezjanska MARIJA POMAGAJ zdaj v družbi slovenskih brezdomcev v taborišču Monigo na Laškem, o katerem smo ravnokar nekaj stvari povedali. Oni, ki tam molijo pred podobo Marije Pomagaj, se gotovo zavedajo, da predstavlja ves verni slovenski narod.

V deželah, ki so sedaj pod ..vplivom Moskve, kamor spada zdaj tudi naša Slovenija, je glede vere prav težko. Komunisti, ki so v vseh deželah na vodstvu, sicer pravijo, da niso zoper vero

in pod gotovimi pogoji ji dajejo nekaj svobode. Kako je v srcu teh ljudi, more soditi samo Bog. To pa vemo, da komunistična načela vseskozi nasprotujejo veri, in sicer vsaki veri. Mnogi sodijo, da sedanje govorjenje komunistov, češ, da niso zoper vero, pomeni samo začasno spremembo v komunistični taktiki, da bi lažje pridobili verne ljudi na svojo stran. Če so komunisti dosledni po svojih načelih, tudi drugače biti ne more. Sicer se že zdaj vidi, da komunisti najmanj popuščajo pri katoliških vernikih, vendar tudi njim vsaj nekaj popuščajo. Kako dolgo bodo? Zdi se, da nihče prav ne verjame, da se bo to popuščanje tudi v daljni bodočnosti nadaljevalo. Zato se vedno bolj glasno govori in piše, da tudi sveti Oče računa s to verjetnostjo in misli na to, da bi vprihodnje vse bolj ojačil katoliško organizacijo v zapadnih deželah, zlasti pri nas v Ameriki. Iz teh razmišljanj so gotovo tudi prišli glasovi, ki pravijo, da bo vprihodnje imela Amerika osem kardinalov. Celo o tem se že govori, da bo prihodnji papež — Amerikanec. Izključeno seveda ni.

Komunisti skušajo vero, ki je v dvajsetletnem preganjanju niso mogli iztrebiti, izkoristiti v svoje namene. Tako trdijo mnogi in tako je res podobno. Lotili so se pa v prvi vrsti pravoslavne vere, ki je bila že od nekdanjajajena tega, da se pusti komandirati od svetne oblasti. Vse pravoslavce vsega sve-

ta tudi Ameriške, hočejo ujediniti pod moskovskega patriarha, tega pa podrediti sovjetski komunistični vladi. Pravijo, da se je to že v veliki meri posrečilo, dasi je med pravoslavci še mnogo "razkolnikov", ki hočejo ostati od Moskve neodvisni. Tudi mohamedancev so se lotili moskovski komunisti in jim sedaj priznavajo pravico do njihovega bogoslužja, zraven jih pa vabijo v eno samo versko organizacijo, zopet pod vodstvom od komunistov nastavljene vrhovne glave. Vse to se res čudno sliši in bere o komunistih, ki načelno sovražijo vsako vero, najbolj pa krščansko, posebej katoliško.

Komunisti so se zmotili, ko so mislili, da bodo s svojo brezbožno propagando iztrebili vsako vero povsod, kjer so dobili oblast. Počasi so prišli do tega, da so uvideli: Verska zavest je v človeku pregloboko ukoreninjena, da bi se dala s kako silo izbiti iz src in duš. Naenkrat so torej obrnili plašč po vetru in dejali: Če noče vera pod našim pritiskom vzeti konca, naj pa bo. Ne bomo je več tako naravnost preganjali, pač pa jo vzamemo v svojo službo. Kjer nam bo hotela služiti, ji bomo šli bolj ali manj na roke. Kjer tega ne bo hotela, se bomo drugače pomenili. Načrt je dobro zamišljen in zelo pretkan, toda tudi brezbožna propaganda in versko preganjanje je bilo pred leti dobro zamišljeno. Kaj če bo komunistom tudi ta novi načrt izpodletel?

Na splošno kar gotovo ne, zakaj Kristusova Cerkev ima zagotovilo za svojo nepremagljivost od Ustanovitelja samega. V eni ali drugi deželi se utegne komunistom njihov načrt posrečiti, ne pa povsod naenkrat. Za zmerom pa tudi v posameznih deželah ne. Komunisti obračajo, Bog bo pa ob svojem času obrnil. Morda bodo pravoslavci, ki jih sedaj Moskva "zedinja" v smislu sovraštva do katoličanstva, polagoma spoznali, da je "ujedinjenje" dobra reč. Ko se bodo enkrat s pomočjo komunistov med seboj ujediniili, bodo morda pod vplivom milosti božje zahrepeneli po končnem ujedinenju — z Rimom... Treba je imeti trdno zaupanje in moliti v ta namen, da bi Bog človeška pota obrnil in jih spremenil v božja pota.

Da je pa komunizem za današnje čase zelo nevaren, o tem si moramo biti popolnoma na jasnem. Kar velja o komunizmu, velja tudi o komunistih. Saj se noben nauk, naj bo dober ali napačen, ne razširja sam po sebi, kakor se širita na primer sami po sebi svetloba in tema, ampak se to godi po ljudeh, ki dobre ali slabe nauke širijo med druge. Ko vidimo, kako napreduje po svetu agitacija za komunizem, ne smemo samo zaupati, da jo bo Bog ob svojem času na dobro obrnil, ampak moramo tudi od svoje strani vse storiti, da se nadaljnje okuženje kolikor mogoče prepreči. Prav te dni so se oglasili za drugimi ško-

fi pod papeževem vodstvom tudi italijanski škofje in spet živo posvarili svoje vernike, naj se čuvajo pred nauki brezbožnega komunizma. Poudarili so, da danes še prav tako velja vse tisto, kar je papež Pij XI. pisal o komunizmu pred več leti. Zato niso nič novega povedali ti škofje, samo že znana svarila na vernike se na novo krepko podčrtali.

Ko slišimo, kako komunistem prihaja do veljave v javnosti, žal, tudi v naši stari domovini, pač ne moremo biti navdušeni za njeno tako imenovano "osvobojenje". Čudno je to "osvobojenje", ko vemo, da tam teče kri v večji meri po "osvobojenju" kot je tekla poprej. Čudno je to "osvobojenje" v katoliški deželi, če sedanja vlada pretrga vse zveze z Vatikanom in papežem, kakor je storila Jugoslavija. In zraven tega poročajo, da se namesto katekizma v šolah uvaja poseben predmet po imenoma "Zvestoba do maršala Tita". Ali naj ta zvestoba res nadomesti zvestobo do Boga? In še bolj čudno je, kar se tudi poroča iz zanesljivih virov, da so ob raznih proslavah v Ljubljani pred Titovo podobo — gorele lučke . . . Ko se komunistični nauki na take načine izražajo v praksi — kdo se bo še čudil, zakaj nam pišejo od tam o Kalvarijah in Križih slovenskih katoličanov . . . ?

ZA BEGUNCE

**DAROVI PRI SV. MAŠI O
PRILIKI MEDENEGA PIKNIKA**

— J. Cieblinski \$1, C. Madic \$1, J. Tursich \$5, M. Trstenjak .25c, Mr. L. Mladic Sr. \$2, Mrs. Ptoazek \$1, L. Eisirman .30c, Mrs. M. Martin .50c, Mrs. Ulic .45c, Mrs. V. Ambrose .50c, Mrs. M. Turk \$1, Mrs. J. Zugel \$1, A. Ivanetic \$1, F. Les \$1, Mrs. A. Zele \$5, F. Musich \$1, Mrs. M. Videc \$1, Sgt. Anne M. Smole \$1, J. Jakse \$1, P. Mikula \$1, Mrs. Schuster .50c, Mrs. M. Kusic \$1, F. Les .60c, F. Krantz \$1, A. Sablic \$1, Mr. Mrs. G. Gregorich \$5, Mrs. Cemazar \$1, M. Krance \$2, Miss R. Resman \$1, E. Less \$1, Mrs. Smole \$1, Miss A. M. Zugel .75c, S. Zalokar .50c, M. Zupancic .50c, Mrs. F. Zupancic \$1, J. Vukinic .50c, M. Kozler \$1, Mrs. ainer .10c, Mrs. S. Foys \$1, M. Hozian \$1, Mr. L. Sternisha .25c, Mrs. M. Ferenchak \$1, Mrs. M. Lavseteg \$1, F. Novak \$1, Mrs. M. Foys .50c, Mrs. Antolin \$1, M. Jaksa \$1, M. Markovich \$1, M. Gorjance \$1, M. Trohn \$1, F. Jalovec \$2, M. Stanisha \$1, J. Teiselich \$1, Miss F. Kozel .10c, Miss J. Kozel .10c, Mrs. U. S. Zupancic \$1, F. Kure .50c, K. Pichman \$1, Mrs. M. Wolsic \$1.50, Mrs. A. Gregorich \$1, E. Kure .25c, A. Plut \$1, A. Zidarich .25c, Mrs. M. Luzar \$1, Mrs. F. Horwath \$1, A. Jakse \$1, J. Kostric \$1, Mr. Mrs. J. Densa \$1, Mrs. Persa \$1, F. Puklavetz \$1, B. A. Hozian \$1, J. Zupan \$2, Mr. Mrs. R. Gans \$1, F. J. Grill \$1, Mrs. F. Sardoch \$1, Miss J. Tome .10c, M. Grill \$1, M. Bobner .25c, Mrs. M. Jakse \$1, E. Leza \$1, J. Zorc \$1, J. Foys \$1, J. Puhek \$1, J. Doliner \$2, M. Benedict .25c, F. Wend .25c, F. Gabriel \$2, F. Horwath \$1, J. Knafele \$1, J. Hozian Jr. \$1, Mr. Mrs. A. Balaza \$2, J. Primozich \$2, Mrs. P. Kure \$1, C. Vasich \$1, Mrs. Stonich .50c, J. Novak \$2, Mrs. F. Omers \$1, Mr. Mrs. F. Demsar \$1.50, M. Mlakar \$1, M. Foys \$1, J. Nemanich \$1, Mr. Mrs. J. Grimsich \$1, Mrs. W. Trapp \$1, A. Serceelj \$1, J. Vasek \$1, G. Mladic \$1, H. Balezic \$1, J. Kovacs \$1, J. Traiber \$1, F. Starman \$1, J. Poljak \$5, J. Jelencic \$1, F. Marley \$1, M. Dolmovich .30c, M. Ivanetic \$1, J. Habjan \$1, Mrs. F. Kozel \$1, M. Gracer .50c, M. Cernic .50c, A. Dolovan \$1, M. Mladic .50c, Mrs. F. Jazbec .50c, J. Terlep .25c, Mrs. M. Foys \$1, J. Vidmar \$1, Mrs. A. Lutar \$1, Mrs. J. Brakovich .50c, Mrs. M. Pietric \$1, Mrs. A. Korelc \$1, Mrs. J. Densa \$1, J. Pucel \$1, Miss F. Gaspich .50c, Mrs. F. Florence \$1, J. Mladic Jr. .25c, Mrs. M. Mlakar \$1, J. Jasbec \$1, Mrs. M. Gaspich .50c, F. Cervan \$1, Mrs. J. Starc \$2, A. Kodric .50c, Mrs. F. Kozel \$1, M. Smole \$2, Mrs. A. Starc \$1, Mr. Mrs. F. Borsnik \$1, Mr. Mrs. Fugger \$1, J. Schultz .25c, J. Resman \$1, J. Grandlich \$1, J. Shircel \$1, Mr. Mrs. E. Ascih \$1, M. Poljak \$1, M. Novak .25c, Mrs. Bavetz \$1, J. Salmich \$1, F. Jalovec \$1, M. Grzetich .50c, A. Muha \$1, L. Jeza \$1, A. Moron \$1, Mr. Mrs. C. Zivalich \$2, F. Seston \$1, J. Pecnik \$1, Mrs. J. Dolence \$2, Mr. Mrs. Struna \$1, Mrs. B. Sajovic \$1, Mrs. A. Bogolin Sr. \$1, Mr. Mrs. C. Buchar \$5, Druz. Roblek \$1, J. Vidregar \$1, Mrs. A. Kavec \$1, M. Muha \$1, J. M. Sever \$2, A. Retel \$1, Mrs. A. Grum \$1, M. Zorc .50c, A. Ulic \$1, L. Staut \$1, B. Trstenjak .25c, J. Pauc .35c, M. Terselic \$1, Mrs. M. Shiffrer \$1, M. Blai \$1, M. Crowler .25c, Mr. Mrs. S. Kozek \$1, Mr. Mrs. L. Dolmovich Jr. \$1, Mr. Mrs. Turner \$1, J. Furman \$1, Mrs. V. J. Kremesic \$1, L. Gorjance \$5, J. Hozian \$2, A. Feuce \$1, Mrs. M. Vavpotic \$5, P. Lupsina \$2, J. Plut .50c, Sgt. & Mrs. D. J. Les .60c, Mrs. J. Kambic \$1, A. Ahacic \$1, J. Petrich \$2, R. Zaliz \$1, F. Kerns \$1, G. Skofejanec .25c, Mrs. J. Mladic \$1, M. Trinko \$1, J. Miklich \$2, J. Crum .50c, D. Jezieany \$1, J. Mlakar \$1, J. Gosak \$1, J. Perko \$1, M. Pirc .40c, J. Persha .25c.

Zahvaljujejo se Bogu, Presv. Srcu Jezusovemu, Materi Bozji, Mariji Pomagaj, sv. Don Bosku, Mali Tereziki in skofu Baragu za pridobljene milosti: J. Zabukovec, Mrs. F. Holesek, M. Kocevar, Druz. Kebe, M. Kofalt.

KAKO JE Z VERSKO SVOBODO V SLOVENIJI?

NAŠA stara domovina je bila do sedaj med najbolj katoliškimi deželami sveta. Tega niti naši tukajšnji socialisti niso tajili. Čeravno tudi na Slovenskem ni bilo vse zlato, kar se sveti — kakor nikjer na svetu ni — je bilo versko življenje na splošno vendar vedno zelo cvetoče. To je prihajalo prvič iz notranjega verskega čuta in žive prešinjenosti ljudi samih, drugič pa tudi iz zunanjih okoliščin. Svobodno gibanje Cerkve namreč ni bilo nikoli resno ovirano, dasi tudi v tej reči ni šlo vedno vse popolnoma gladko.

Danes slišimo, da je vernost naših rojakov doma na eni strani zelo padla, na drugi strani se je pa v strahotah telesnega in dušnega trpljenja še celo močno poglobila. Oboje je prav verjetno. Tako se godi povsod v časih velikih zunanjih in notranjih prekucij. Zdaj je veliko vprašanje, če bodo mogli oni "pogobljeni" katoličani potegniti za seboj tudi mrzle, mlačne, ali celo odpadle. Ako do tega ne pride, bo Slovenija v prihodnjih letih postala več ali manj — misijonska dežela!

Kako se bo obrnilo, je v veliki meri odvisno od tega, koliko svobode bo Cerkve imela, da bo brez ovir delovala za pridobivanje onih, ki so šli svojo pot — bolj ali manj daleč od Boga . . .

Slišimo zatrjevanje, da Cerkvi in veri ne žuga nobena ovira, če se bosta le gibali v svojih mejah in ne bosta silili na "politično polje". Na drugi strani slišimo, da se je že sedaj Cerkvi svoboda zelo utesnila, da se delo Cerkve ovira, da se sploh prezira njeno apostolsko

delovanje, da se duhovniki preganjajo itd.

Kaj je res?

Povejmo tu, kaj se je zgodilo v Sloveniji mjeseca avgusta tega leta. Že od julija so govorili o tem, da sedanja vlada pričakuje od onih duhovnikov, ki so ostali doma, da pridejo prednjo in podajo nekako izjavo vdanosti. Ako tega ne bodo storili, je bilo rečeno, naj posledice sami sebi pripišejo. Vlada se zanje ne bo zmenila, pa tudi ne za verske potrebe naroda.

Duhovniki so res šli, pozdravili Jugoslavijo in Slovenijo in obema obljubili zvestobo. Pozdravili so tudi sedanje oblastnike v Jugoslaviji in Sloveniji ter jim želeli veliko uspeha. Obljubili so, da bodo vzgajali svoje vernike v narodnem in državnem duhu. Povedali so, da so bili duhovniki zoper Osvobodilno Fronto iz strahu pred brezboštvom. Prosili so za begunce in tako dalje.

Zdaj pa pride poglobitno. Duhovniki so predsedniku slovenske vlade izrazili upanje, da bo nova vlada dovolila Cerkvi nekatere reči, ki so nujno potrebne, ako hoče duhovščina vršiti svojo apostolsko službo. Našteli so sledeče stvari:

1. verski pouk mladine;
2. cerkvene poroke;
3. potreben verski tisk;
4. odgojo duhovniškega naraščaja;
5. nujno potrebno cerkveno imovino.

Za teh pet reči so torej prosili ti duhovniki. Predsednik slovenske vlade jim je odgovoril, da se bo to dalo napraviti, če bodo duhovniki držali svoje obljube in ne bodo rovarili zoper državo in vlado . . .

Poglejte zdaj, kako silno malo so ti duhovniki prosili od vlade za svoje delo, bolje rečeno za delo Cerkve! Če gre-

do katoliški misijonarji recimo na Kitajsko, ki je v ogromni večini poganska dežela, jim ni treba za takele malenkosti šele PROSITI! Poganska kitajska država in vlada dovoljuje katoliškim misijonarjem iz tujih dežel v svoje meje in ko so enkrat tam, so jim te in take pravice same od sebe zagotovljene. Toliko bolj onim katoliškim duhovnikom, ki so zrasli doma, kakor so zrasli doma vsi slovenski duhovniki! V današnji Sloveniji je pa treba, da duhovniki najprej vse mogoče reči obljubijo, potem si šele upajo PROSITI pri vladi nekatere malenkosti, brez katerih itak ni mogoče nikako versko življenje v kaki deželi.

Iz tega dalje vidimo, da je sedanja slovenska vlada v resnici delala duhovnikom težave v teh najbolj temeljnih verskih svoboščinah, zakaj če bi to ne bilo res, bi duhovnikom ne prišlo na misel, da javno izrazijo svoje želje glede teh reči.

Če bo torej vlada zdaj držala to, kar je njen predsednik duhovnikom obljubil, bo delo slovenske duhovščine vsaj za največjo silo šlo naprej. Verni ljudje bodo imeli vsaj približno priložnost, da bodo svoje verske obveznosti izpolnjevali. Obeta se jim vsaj nekoliko verske svobode, čeprav veliko manj kot katoliškim ljudem v kaki misijonski deželi, recimo na Kitajskem, kjer bi vlada mislila, da se duhovniki iz nje norčujejo, če bi prišli prosit za take reči, ki se same po sebi razumejo!

Če so slovenski duhovniki bili v skrbeh za te tako majhne reči, kako naj ne bodo v skrbeh za večje, na primer da bi slovenska država imela svojega predstavnika pri papežu in narobe! Še Japonska ga ima, Jugoslavija in Slovenija ga nimata, vsaj za enkrat ne. Kako da

niso duhovniki tudi kaj takega prosili? Morda so se bali, da ne bi predsednik slovenske vlade začel še čez papeža pred njimi zabavljati, kakor je zabavljajal čez škofa Rožmana, češ, da je bil izdajalec, ker je ljudi svaril pred komunizmom!

Verska svoboda ostane torej na Slovenskem v jako majhni meri, vendar nekaj se obeta. Gotovo pa je, da si bodo morali ljudje v ogromni večini vse, kar bo dovoljeno, sami vzdrževati. To ne bo lahka reč. Saj vemo, da bo vzelo mnogo časa, preden si bo ljudstvo kolikaj opomoglo po strahotnem razdejanju zadnjih let. Zelo prav jim bo prišlo še mnogo kasneje, ako jim bo kakšna drobna pomoč prišla od njihovih rojakov po svetu. In to ne samo za vsakdanji telesni kruh, ampak tudi za ustanove, ki jim bodo lomile duhovni kruh.

Ali se vam ne zdi, da bo LIGA KATOLIŠKIH SLOVENCEV lahko marsikaj pomagala, ako bo Z VAŠO POMOČJO ostala delavna in podjetna ne samo letos ali drugo leto, ampak vse do takrat, ko bo katoliških Slovencev v Ameriki — zmanjkalo . . . ?

P. B. A.

ZAKAJ IN ČEMU LIGA KAT. SLOVENCEV?

V časopisih je bilo nedavno brati o programu Lige Katoliških Slovencev, ki je začela s svojim delovanjem. Pri društvenih sejah boste pa brali posebne pozive, ki jih je Liga razposlala na razna različna katoliška društva. Opazili ste, da je med uradniki te nove organizacije tudi moje ime, ker sem spre-

jel urad blagajnika.

Ker je pri vsaki novi stvari treba dati pojasnil od raznih strani, da ni napačnih sodb in nepotrebnih kritik, sem se namenil, da tudi jaz kaj napišem o tem v naše Glasilo, zakaj naša KSKJ, kot največja in najodličnejša katoliška organizacija med ameriškimi Slovenci je gotovo najprej poklicana, da dobro razume namen in pomen Lige Katoliških Slovencev.

Slišal sem že nekatera vprašanja, ki so se glasila nekako takole: PROTI komu je pa bilo treba to reč organizirati? In drugo prav podobno vprašanje: ZOPER koga pa nastopa Liga?

Že iz takih vprašanj, ki jih ljudje sprašujejo kakor ob vsaki novi stvari, tako tudi o tej, je razvidno, da tolikokrat radi vsako stvar čisto od napačne strani primemo. Pa ker smo tega že vajeni, ni zamere, pač pa je potrebno, da se raztolmači. Naj bo torej povedano, da se Liga Katoliških Slovencev ni ustanovila ZOPER nikogar in tudi ne PROTI nikomur. Vprašanje je samo to, ZA koga se je ustanovila in komu V PRID. Na to pa lahko odgovorjam.

Ustanovila se je Liga Katoliških Slovencev zato, da bomo mogli tukajšnji katoliški Slovenci pokazati na neko svojo centralo, ki bo zastopala vse, kar med nami še katoliško čuti, ako pride do take potrebe. In take potrebe danes ni treba z lučjo iskati, ponuja se večkrat sama od sebe. Gotovo je namreč, da centralnega skupnega predstavništva nismo imeli, čeprav imamo več katoliških organizacij, ki nastopajo kot take, vendar končno more vsaka le samo sebe zastopati.

In dalje je bila potrebna ustanovitev te Lige tudi zato, ker je dandanes vprašanje našega starega kraja tako zelo v

ospredju. To vsi priznavate, da za vprašanja naše stare domovine mi ne moremo biti popolnoma ravnodušni. In ker smo katoličani, nam tudi ne more biti vseeno, kako se našim rojakom v naši nekdanji skoro popolnoma katoliški stari domovini godi. Mi, ki smo v tej deželi katoliško misleči, ne moremo misliti na svoje rojake tam samo kot na Slovence, ampak takoj tudi kot katoličane.

Res je, da smo se tudi doslej v obojnem smislu zanimali za staro domovino. Mislili smo pa sprva, ko je prišla naša stara domovina pod tuje jarme, da je bila bodočnost Slovenije na kocki le radi narodnosti. Kdo si je takrat mislil, da nova svoboda, ki smo vsi verovali vanjo za povojni čas, ne misli prinesiti s seboj vseh svobodščin, ki gredo ljudem že po njegovi naravi, ki je od Boga? Nič se nismo takrat bali, da bi na primer verska svoboda ne prišla nazaj vsaj v taki meri kot je bila tam pred vojno.

Zaradi tega smo se katoliški Slovenci v svojem delovanju za staro domovino z mirno vestjo pridružili onim Slovincem, v tej deželi, ki sicer ne čutijo katoliško, pa so vendar dali zagotovilo, da bodo z nami vred delovali za vse človeške svoboščine v stari domovini, v kolikor je to sploh mogoče iz naše nove domovine. Ravno tako smo verjeli, da se osvobodilno gibanje tam vrši v tem smislu, zato nismo čutili potrebe, da bi nastopali mi kot katoličani posebej.

Žal, s časom smo morali s težkim srcem spoznati, da smo se v tej svoji zapuščini varali. Danes je gotovo, da se najbolj temeljene svobodščine po končani vojni v našo staro domovino niso vrnila. Ni se nam treba sklicevati samo na poročila naših lastnih rojakov. Dan na dan lahko beremo o tem v svetov-

nem tisku in poslušamo na radio. Ne bom se dalje mudil pri tej točki, kdor noče biti slep in gluha, sam dobro ve, kaj imam v mislih.

Ker smo katoličani in hočemo ostati — jaz sem to vedno odločno povdarjal tudi vpričo drugih naših rojakov, ki niso z menoj in z Vami enih misli v tej zadevi — zato ne moremo molčati, ko vidimo, da je med drugimi svoboščinami v današnjem stanju naše stare domovine močno prizadeta tudi svoboščina verskega izražanja, torej svoboda vere in Cerkve.

Očitala se nam bo kakšna "politika", če povzdignemo glas za svobodo vere in Cerkve v stari domovini. Besedo "politika" seveda različni ljudje različno razumejo in razlagajo. Jaz je ne mislim razlagati, samo toliko rečem, da ko sem tudi jaz nastopil z drugimi vred javno za pomoč stari domovini, nisem sploh nič mislil, da delam politiko. Tako so tudi drugi izjavljali. Glas za svobodo vsega naroda, glas za povrnitev ugrabljenih zemelj, glas za demokratične svoboščine vsemu narodu, glas za finančno pomoč, to vendar ni politika, ampak čisto navadna krščanska ljubezen do bližnjega. Še bolj na široko se lahko pove: To je samo navaden človeški čut, ki nas je pognal na delo.

Tako tudi v tem slučaju. Nobene politike v pravem smislu besede ne mislimo uganjati. Zavzeti se pa mislimo, kolikor bo v naši moči, da stojimo ob strani našim rojakom doma v njihovi borbi za krščanski značaj naše stare domovine. Saj moramo vedeti, da prav za prav le iz krščanstva, če ga kdo pravilno razume, morejo slediti tudi druge svoboščine, ki gredo vsem ljudem po naravi. Ni torej nič treba, da bi se Liga ustanavljala PROTI tej ali oni stvari, pove

se pa lahko čisto razločno, da se je ustanovila ZA NEKO PRAV DOBRO STVAR.

In tudi če je Liga izjavila, da se bo najprej zavzela ZA naše rojake v izgnanstvu, je to čisto navadno človekoljubje. Dobro vemo, da so oni, ki so doma, tudi močno potrebni vse podpore. Samo Bog daj, da bi jo tudi res dobili, pa prav veliko in od vseh strani! Ampak za enkrat vemo, da je dosti naših rojakov po svetu, ki se takorekoč nihče zanje ne briga. Tudi vemo, da so nam ravno ti v naglici najlažje dosegljivi. Ali nas ne bo nagibal čisto navaden človeški in poleg tega še krščanski čut, da se kar najhitreje zavzamemo zanje?

Zato h koncu prav toplo priporočam rojakom katoličanom, da se kot posamezniki in kot organizirana društva priključite Ligi Slovenskih Katoličanov v Ameriki in podprete njeno delovanje takoj ob začetku s svojo moralno in finančno podporo. O priliki pa morda še kaj več.

Piše Jože Zalar

PISMO IZ LJUBLJANE

8. julija, 1945.

Tu smo te dni pod vtisom strašnih pokoljev nad domobranci, predvsem v Kočevskem Rogu. Med ljudmi se mnogo šušlja, o čemer človek ne ve, koliko drži in koliko ne. Vsak vidi samo v svojem malem krogu, pa potem rad svoj vtis pove kot da to velja za povsod. Zato smo postali previdni pri raznih vesteh, ki jih ljudje povedo. Krivda pa je na tem, da ne morete po časopisju dognati, kar se je res zgodilo in kaj ne. Časopisi so vsi komunistični in vsi

pišejo samo, kar je vseč vladajočim. Nasprotnih stvari se tu ne izve iz listov. Tudi, kar vam jaz napišem, vzemite kot sem jaz videla in slišala. O Kočevskem Rogu se je od partizanov-klavcev zvedelo tole: Pobitih je bilo v Kočevskem Rogu okrog 2000 ljudi. Najprvo so bili samo Ustaši, nato Nemci, potem pa so privlekli še domobranke. Morijo so morali vršiti hercegovski partizani, ki so dejali, da če jim še enkrat kaj takega nalože, raje sami gredo v smrt. Povedali so, da so Ustaši preklinjali kot so Hrvatje vajeni, deloma tudi Nemci, domobranci pa so molili ter klicali svoje drage. Pretresla je taka vdana smrt same partizane, ker so vedeli, da more nedolžne ljudi.

Stolnega prošta Nadraha so zaprli in je v ječi v škofovih zavodih. Prva slovenska gimnazija se je tako spremenila v prvo in največjo slovensko mučilnico. Prav danes smo dobili o proštu prvo vest. Nekdo ga je videl v zavodih in našel priliko, da je z njim spregovoril par besed. Vprašal ga je, kako mu je, pa je stari mož, ki ima 77 let, odgovoril: Hudo, hudo. Starček je bolan in čaka na partizansko milost, da pride pred sodišče, ker je bil z vso odločnostjo proti komunistom. Ljudje molijo zanj in dajejo za svete maše. Kidrič trdi o Nadrahu, da jim je še več škodoval kot škof Rožman.

Sedaj je zveza med vlado in škofijo le v toliko, da je notranji minister Polič dvakrat klical sedanjega generalnega vikarja k sebi radi nastavitve duhovnikov. Vsak duhovnik mora namreč dobiti pristanek vlade, potem šele sme vršiti duhovniško službo. To bo posebne vrste svoboda vere po Atlantskem čarterju, da bo komunist dajal dovoljenje za vršitev duhovniške službe katoliškemu duhovniku. V nedeljo zjutraj so morali vsi duhovniki kranjskega okraja priti v Ljubljano, da dobe pristanek vlade. Čakajo ga že en teden, pa še ni nič. Pa tudi to dovoljenje včasih ne pomaga. V Šmartnem pri Litiji so kar domači terenski odbori odrekli pristanek in ni nobena stvar pomagala. Drugod nagajajo na otročje načine. Na Igu niso pustili zapreti cerkvenih vrat, ko so dekleta molile uro. Na cerkvenih vratih so igrali harmoniko

in hodili po cerkvi z orožjem. Storitni smejo vse, kar se jim zljubi.

Od duhovščine zahtevajo sedaj nekako izjavo, da je bila v zmoti glede partizanov ali nekaj podobnega, kar naj bi pred svetom pokazalo, da so imeli partizani prav. Izgleda, da bo tako spomenico treba v eni ali drugi obliki podpisati, ker sicer ne bodo dovolili komunisti nobene službe božje več. Partizani pač hočejo, da se vse pred njimi ukloni. Taka je nova svoboda. Partizani so raznesli, da pride v Ljubljano mariborski škof Tomažič. Ker je bil ta pod Nemci in ves čas delno interniran, se partizanom ni zameril in bi ga menda prenašali. Slišali smo, da so mu res ponudili, da pride v Ljubljano, pa je tako ponudbo moško odklonil, ker bi to pomenilo nekak nastop proti škofu Rožmanu.

Izgleda, da bo zasebno šolstvo vse ukinjeno. Marjanišče in Lichtenturnov zavod že imajo komisarje. Kaj bo s škofijsko gimnazijo, ki je prej pribežala izpod Nemcev v Ljubljano, še ni jasno. Tudi partizane moti, da je to bila sploh prva slovenska gimnazija.

Iz ječ so zadnje čase izpustili nekaj žensk. Te pravijo, da je bila prehrana obupna. Po šest tednov so bile v ječi radi preiskave in nikdar niso dobile perila za preobleči. V vodi, ki so jo dobivale za umivanje, so si spirale perilo. Postopanje z moškimi je še veliko slabše. Iz zaporov pridejo čisto oslabljeni.

Naše hiše so vse napolnjene z raznimi tujci. Vse mogoče in nemogoče ljudi so nam vselili. Celo na škofiji stanuje polno partizanov in partizank. Na oknih škofijske palače suše — kombnieze. Od pisarniškega objekta sta ostala na ordinariatu samo dva, Mrvec in Lenič. Ta dva morata vse delo opraviti.

Zamenjava denarja je ljudem zelo odprla oči. Po deželi kar niso hoteli zamenjavati. Z dežele prihajajo vsak dan poročila o brezpravnosti, o rekvizicijah itd. Na Igu so kratkomalo pobrali nepartizanskim kmetom stroje in jih odvedli v hribe svojim pristašem. Ker zemlja ne bo obdelana, bodo razmere postajale vedno huj-

še. Potovanje iz kraja v kraj je silno težavno, ker je treba za vsako pot legitimacije. Te dajejo komunisti po svoji mili volji.

Poročila iz štajerske pravijo, da so ljudje že skoro vsi spregledali. Pravijo: prej so nas pritiskali Nemci, sedaj pa partizani. Vse si želi količkaj pravične vlade, potem pa volitev. Ljudje mislijo, da se bodo z volitvami rešili partizanskega terorizma.

Zlasti je čudna psihoza, da ljudje še zmeraj ne morejo verjeti, da ne bodo prišli Amerikanci in Angleži ter komuniste naučili pameti. Vedno se znova ponavlja govorica, da nas bodo rešili zapadni zavezniki. Mi ne verjamemo tega nič več. Povem samo, kako ljudje mislijo. Celo nekateri komunisti se tega boje. Marsikateri komunisti si ne upajo vsega narediti, ker se boje, da pride kdo, ki je močnejši od njih, in jih za njihove hudobije pošteno kaznuje. Prav bi bilo zares, da bi nas zavezniki, ki so nas izročili partizanskemu komunizmu, rešili vsaj pred najhujšim ter nam vrnil vsaj malo svobode. Saj smo sedaj z malim zadovoljni, ko smo prenašali tri okupatorje enega za drugim in enega hujšega od drugega.

NARTE VELIKONJA – USTRELJEN

○ Božiču leta 1943 sem z družino zapustil "osvobojeno" Ribnico in odšel v Ljubljano. Bil sem še bolan in prva moja skrb je bila, da si okrepim zdravje. Toda sredstva so mi pošla in moral sem iskati kako službo, pa naj bi že bila taka ali taka. Trkal sem na vsa mogoča vrata, ali uspeha ni bilo. Nekateri res niso mogli nič pomagati, drugi so pa bili med tistimi, ki se siromaka radi čimprej otresejo.

Tako ni bilo druge poti, kakor da sem se še z enim stanovskim tovarišem ne-

kega dne znašel v sobi "Socialne pomoči". Bila je zgolj dobrodelna ustanova in se je pečala samo s podpiranjem ubogih. Vedel sem, da je njen predsednik pisatelj Narte Velikonja, ki sem ga poznal le po njegovih spisih. Z užitkom sem že pred leti bral njegove stvari: "Otroci", "Naš pes", "Pod drobnogledom" in tako dalje.

Prišla sva torej predenj in prosila. Moj tovariš za denarno podporo, jaz za službo. Pazljivo naju je poslušal in obema nakazal primerno podporo. Vprašal naju je še za druge najine tovariše, kako se imajo. Takoj sem spoznal v njem socialnega človeka z dušo in srcem. Napravil je vtis moža, ki ne more nikomur narediti nič žalega.

Čez par dni sem prejel od njega lastnoročno pismo, naj se takoj oglasim v njegovi pisarni radi službe. Ko sem stopil v njegovo pisarno, mi je ves vesel prihitel naproti in mi ponudil službo tajnika "Socialne pomoči". Rad sem sprejel in se mu zahvaljeval.

"Nič, nič o tem! Plačo boste imeli toliko, da bo krila najbolj nujne potrebe za vas in družino."

V predsodbi in na hodnikih je čakalo nanj polno prosilcev. Berači, izgnanci, kmetje in mestni ljudje so prihajali in odhajali. Vsakogar je poslušal do konca in hitro presodil njegovo pravdo. Od njega so odhajali prosilci vedno potolaženi, saj prošnje odbiti menda sploh ni znal. Ustanovo "Socialne pomoči" je Velikonja organiziral iz temeljev. Bil je delaven kot mravlja. Podnevi so ga od jutra do večera oblegali prosilci. Pismene prošnje je dal odnašati na dom, kjer jih je reševal pozno v noč s pomočjo svoje družine. Poznal je vse siromašne ljubljanske družine, pa tudi vse mestne berače. Hitro je vedel, ko-

liko je komu potrebno nakazati.

Ker so v juniju 1944 začeli denarni viri pri "Socialni pomoči" hitro usihati, je začel Velikonja iskati novih potov za dohodke. Skliceval je razne sestanke vodilnih uradnikov, trgovcev in bankirjev. Toda bogataši za Velikonjeve načrte niso imeli srca. Zoper njega se je začela splošna gonja. Narte je za to dobro vedel, toda odnehal ni. Dejal je, da se da vzeti le tam, kjer kaj je. Nemanjči ne bodo nikoli kaj prida zbrali. "Socialna pomoč" je začela hirati in ni mogla dajati takih podpor kot prejšnje mesece.

Preogromno delo, ki ga je vršil Velikonja do takrat in pa njegov boj s petičnimi ljudmi, je možu silno izpodkopal zdravje. Vedeti je namreč treba, da je Velikonjo že leta 1939 zadela kap in mu ohromela desno roko in nogo. Pisati se je kmalu naučil z levico in se je njegova pisava lahko brala. Hodil je ob palici, po ulicah ga je navadno kdo spremljal.

Koncem julija ga je vrglo v posteljo. Živčno je bil tako razrahljan, da je bil za delo nesposoben. Brez uspavalnih sredstev ni mogel nikoli zaspati. Počival je do pozne jeseni in se malo okreпил. Med tem je pa izgubil svojo "Socialno pomoč", ki je prešla v druge roke. Z decembrom istega leta je nastopil novo službo in sicer pri "Ljubljanskem Pomožnem Odboru", kjer sem bil tudi jaz zaposlen. Tako sva prišla skupaj v isto sobo, kjer sva vsak dan delala in delila pomoč, dokler naju ni ločila sila razmer — partizansko zavzetje Ljubljane.

V tistih mesecih sem Velikonjev zlati značaj do dna spoznal. Ta človek ni mogel narediti krivice. Ljubljanski Pomožni Odbor je mesečno podpiral

okrog 5,000 oseb. Delil je denar, skrbel mnogim za hrano in stanovanje. Vsak mesec je bilo treba rešiti kakih 2,500 pismenih prošenj rednih prosilcev. Te je redno Velikonja sam reševal. In novih prosilcev je prihajalo vsak mesec od dve do štiri sto. Dostikrat mi je rekel Velikonja:

"Vidite, tile ljudje so potrebni, to je res. Vem pa tudi, da me bodo prav ti nekoč pomagali spraviti na gavge. Pa jim podpore le ne morem odreči . . ."

Ob drugi priliki je dejal:

"Za tole družino prav dobro vem, da dobiva pomoč od komunistov. In vendar prihajajo prosit tudi k nam in nam lažejo. Pa naj v božjem imenu dobe, čeprav bodo naše dobro delo kar brž pozabili."

In zopet:

"Dobro vem, da je od pet do deset odstotkov naših prosilcev nevrednih in nepotrebnih. Pa kaj naj storimo? Ali naj radi teh začnemo tirati ljudi iz naših uradov?"

Taka in podobna načela so vodila Velikonjo pri njegovem karitativnem delu. Prepričan sem, da osebnega sovražnika mož ni imel, saj ni bilo človeka, ki bi mogel Narteja osebno sovražiti. Kljub temu je padel kot žrtev sovraštva. Obsodili so ga kot izdajalca in kot takega ustrelili . . .

Svojo lasno usodo in usodo svoje Goriške, ki jo je srčno ljubil, je nekako slutil naprej. Večkrat je, ko je prišel zjutraj v pisarno, še preden je sedel, pogledal skozi okno nekam v daljavo in rekel:

"Stvar je takale. Čutim, da nekaj ne bo prav z menoj in mojimi. Ne znam povedati in razložiti, a nekaj ne bo prav. Pa tudi našo Gorico bodo zaigrali. To visi v zraku, tako se bojim."

Naj končam. Moja misel je ta: Ako je sedanja grozna doba dala Slovencem kakega mučenika, smatram, je eden od njih naš Velikonja.

Dostavek urednika: To je tisti Narte Velikonja, ki smo brali o njem, da so mu pred ustrelitvijo partizani odrekli duhovnika. V smrt je šel z vzklikom: Živel Kristus Kralj! Živela prava svoboda!

Piše bivši ribniški notar Lesar

O ČEBELAH, KI IMAJO DUŠO

NA koncu razprav o "Čebelah v službi Cerkve" sem zapisal, da grem pospravljat ostanke "medenega piknika". Res sem šel, pa me je pregnala silna — ploha. Ko sem premišljeval, kaj bi zdaj delal, mi je prišlo pred oči spet novo poročilo o naših nesrečnih — slovenskih beguncev. Pa sem dejal, da bi o teh nekaj napisal. Zakaj sem naredil tak čuden naslov, boste sami kmalu spoznali.

Ne bom vam slikal silne nesreče, ki je zadela našo staro domovino Slovenijo. Tudi ne bom pripovedoval, kako se godi onim, ki so ostali doma in bi radi živeli po prepričanju svoje vesti. Niti tega ne bom razlagal, kako zapuščeni so oni, ki so se umaknili preganjanju komunistov čez meje svoje domovine. Saj ste o vsem tem že veliko brali. Morebiti ste dobili tudi kako pismo naravnost.

Ne da mi pa vest, da ne bi tudi jaz pritiskal v mislih na kljuko pri vaših vratih in zaklical: Pomagajte beguncem! Pri tem mi takoj prihaja na misel LIGA KATOLIŠKIH SLOVENCEV.

In zdaj se mi je zazdelo, da je ta Liga kakor eno veliko medeno polje, na katerem ne nabirajo medu moje ljube čebelice, ampak moji dragi rojaki — torej čebele z dušo! Slišal sem, da že prihajajo te čebele s svojim mednim tovorom v svoj čebelnjak, namreč v LIGINO blagajno in tam odlagajo, kar so nabrale. Tam nisem jaz za čebelarja, ampak LIGIN blagajnik, Mr. Joseph Zalar v Jolietu. Prišlo mi je na uho, da bo te dni objavil, koliko je nabral.

Bojim se pa, da še ni toliko, da bi že lahko oznanil "medeni piknik" za one Slovence, katerim skuša LIGA najprej priskočiti na pomoč, namreč beguncem. Kadar bodo ti ljudje dobili prvo pomoč od LIGE, bodo še stokrat bolj veseli kot smo mi vsako leto v Lemontu na medenem pikniku. Zato sem pa tudi prav vesel, da so naši lemontski predstojniki odločili kolekto med sv. mašo na dan našega piknika za pomoč beguncem. Ampak kakor je to lepo in prav, je pa samo en znak naše ljubezni do siromakov. Čebele, ki imajo dušo, so raztresene na svojem delu po čeli Ameriki, ki ni majhna dežela. Zato na vse te apeliram, da pridno nosite skupaj v skupno medišče, namreč v LIGINO blagajno.

To že veste, da lahko tudi na upravo našega lista pošiljate, ki bo oddajala naprej, kamor spada. To se pravi, če vam je to bolj na roko kakor pošiljati naravnost na čebelarja, Mr. Zalarja.

Onim svojim katoliškim rojakom, ki so ostali doma in jim gre za življenje, zdaj ni mogoče pomagati, tako slišim. Hudo je to, pa kar ni v naših rokah, moramo prepustiti Bogu. Le moliti moremo zanje. Onim, ki so v tujini, se pa da priti blizu, tako slišim in berem. Zakaj ne bi torej hiteli na pomoč? Meni se zdi-

jo kakor ubogi Lazarji, ki čakajo na Samaritane, da jim vlijejo vsaj v srčne rane olja in vina. Nekaj pa tudi v žep stisnejo. Saj vem, da boste radi tako delali in že delate. Le nikar naj nobeden ne zapre svojega srca, ko vidi, kako zelo je pomoč potrebna.

To sem želel napisati vsem "čebelam, ki imajo dušo", in vem, da si tudi ti med njimi, ki to bereš. Zdaj je pa spet posijalo sonce in grem nazaj, kakor sem na drugem mestu zapisal.

P. John Ferlin OFM

RAZVOJ DOGODKOV NA ŠTAJERSKEM V LETIH 1941-45

Vse do februarja 1944 je OF na Štajerskem bila omejena na mesta in na južno-zapadni del. Njeno delovanje je bilo omejeno na: zbiranje živil, razširjanje maloštevilne partizanske literature, ki se je za Štajersko posebej izdajala, ker pač razmere še niso bile na taki razvojni stopnji kot na Dolenjskem, in le v redkih "vojaških" nastopih iz zasede na kak kamion. Pogostejši pa so bili slučajji, da so ubili kakega "izdajalca", ki so ga kot takega že prej ožigosali; po nalogu so morali ljudje takoj prijaviti oblastem, če so se kje pojavili partizani, sicer je grozila smrt ali vsaj izgnanstvo. V splošnem pa nemških postojank partizani niso napadali in tudi Nemci niso preganjali oboroženih skupin po hribih. Vsa nemška protipartizanska borba je bila v krivičnem prebivalstvu. To je povzročilo, da je OF na Štajerskem izgubljala na privlačnosti tako, da so se često nad tem pritoževali sami kolovodje iz IOOF.

Ko je spomladi leta 1944 prišla na Štajersko 14. divizija in hotela tu utrditi OF-u položaj, je prišlo do večjih "čiščenj". Na Pohorju je bila močnejša skupina nacio-

nalnih partizanov, ki je bila radi "enotne linije likvidirana (pri Sv. Kungoti ubitih krog 70 četnikov, pri Ribnici prav tako). Ti slučajji so ostali masam na Štajerskem prikriti.

V poletju in jeseni 1944 se je začel OF pritisk z grožnjo obdolžitve dezerterstva, kdor se ne odzove v službi pri partizanih; prav tako pa so tudi Nemci še bolj poostrili sistem izseljevanja svojcev onih, ki gredo v gozdove. Poleg tega so se vračali ubežniki iz Dolenjske in pripovedovali o grozotah in lažeh pri partizanih. Tudi v kulturnem oziru niso Nemci vse do zadnjega prav nič popustili. V oktobru leta 1944 so izdali zadnji odlok, da verniki v cerkvi ne smejo prepevati niti latinsko, marveč le v nemščini. Še vedno so se ponavljali posebno v Mariboru slučajji, ko je Gestapo pretepal Slovence, ker so bili zasačeni, da so govorili slovensko, ali pa so jim zato pobrali legitimacije rekoč, da pridejo naslednji dan ponje na strah vzbujajočo policijo. Še celo protikomunistične propagande v slovenščini (kaj šele jugoslovanske, kar je na Primorskem bilo dovoljeno) niso dovolili, češ, da to že vrši Wehrmacht, ki je bila v rokah štajerskih nemčurjev in v splošnem zelo partizansko usmerjena (več postojank v Savinjski dolini se je prostovoljno predalo partizanom ali jim oskrbovalo orožje).

Katoliški krogi — preostali duhovniki in inteligenca — so se že precej dobro zavedali, da vodi vso OF komunistična partija, a so se tolažili, da v partizanskih odredih na Štajerskem tvori nacionalno-katoliški živelj vsaj 90 odstotkov vsega osvobodilnega gibanja. Le prav redki so bili, ki so se nevarnosti komunizma jasno zavedali. Kot povsod, se je tudi tukaj pokazalo kot nekaka zakonitost isto: da ne inteligent, marveč preprost a nepokvarjen narodno in versko zaveden kmet oziroma delavec prvi spozna laž komunizma. Tako partizanstvo na noben način ni moglo prodreti med ljudstvo — preprosto in vajeno trdega življenja v Slovenskih goricah in Halozah. Da pa Štajerci v obče za komunizem niso navdušeni in da so OF smatrali

resnično za nacionalno gibanje, dokazuje splošno razpoloženje, ki pravi, da se na Štajerskem ljudstvo boji Rusov, partizane pa podpira.

Sredi decembra 1944 je nemška vojska začela prvič resno preganjati partizane na Štajerskem; vedno bolj se je namreč približevala fronta, dočim je bilo takrat na štajerskem v gozdovih le okrog 8 do 10 tisoč ljudi. V rokah partizanov je bil ves zapadni del Štajerske, le Savska dolina do Braslovč ter ozki pasovi ob prometnih žilah so bili kontrolirani od Nemcev. Po nekaj žrtvah v bojih pri Mozirju, za kar so v Šmartnem požgali nekaj hiš in pobili moške, ki so jih našli na domovih (kar pa je povzročilo po vsej okolici splošen beg v gozdove), so Nemci brez nadaljnjih žrtev in ovir prodrli na vse strani v "osvobojena ozemlja". Ustaši pa so prodirali v Kozjanski okraj. V strašni paniki je vodstvo OF dalo nalog, da se naj reši vsak, kamor le more. Pri Gornjem gradu so bili uničeni veliki magazini angleškega in rekviranega blaga.

Uspeh te ofenzive je bil: uničenje več vasi v gornji Savinski dolini in v Kozjanskem okraju in popolno izropanje tamošnjega ljudstva; partizanstvo je bilo povsod razpršeno, le 1.500 mož je ostalo pod orožjem v manjših skupinah; padlo in ubitih je bilo okrog 2.000 Slovencev, okrog 3.000 ljudi se je razbežalo na domove; okrog 2.000 pa je bilo zajetih in odpeljanih v Nemčijo. Odslej so Nemci ponovno držali glavne prometne žile z večjim številom vojaštva, zlasti Vlasovcev tako, da se partizani tudi v spomladi niso mogli več prav opomoči (računalo se jih je okrog 1.000 na vsej Štajerski).

Vojaški položaj

Do pomladi leta 1944 je bilo na štajerskem le malo število partizanov in to največ na Pohorju, v Gornji Savinjski dolini in v Kozjanskem okraju. Bili so tesno povezani z nacionalisti in so vsi nastopali kot jugoslovanska vojska. Povsem ločeno od teh pa se je vojaško organiziralo četništvo v Slovenskih goricah pod vodstvom Zmago-

slava, bivšega uradnika SLS v Mariboru.

V februarju 1944 je prišla preko Save-Planina-Laško, oz. med Celjem in Konjicami v Gor. Sav. dolino in ozemlje nad Soštanjem ĐIV. divizija NOV. V stalnih bojih na pohodu oslABLJENA, je bila meseca marca skoraj popolnoma uničena in je nje-no delo do majnika na zunaj bilo nepoznano. Tedaj pa so v velikem obsegu zmobilizirali v drznih pohodih s pomočjo terenskih odborov ves zapadni del štajerske prav do Celja in proglašeni so bili "osvobojeni teritoriji" (Savinjska in Kozjanska republika). Nemci so se povsod brez bojev umaknili in tako so partizani imeli v poletju okrog 9.000 slabo organiziranih in oboroženih mož; poleg tega pa so jih ves čas pošiljali na Dolenjsko v nebroj skupinah po 60 do 100 mož, od katerih se jih je le malo vrnilo. V decemberski nemški ofenzivi je bila ta masa partizanov razpršena.

Četniški odred Zmagoslava v Slovenskih goricah se je vsa leta trdovratno boril za svoj obstanek. Večjih borb ni imel in je le ilegalno vodil propagandno delo na vzhodnem štajerskem. Ker pa so vedno bolj pritiskali nanj partizani in tudi Nemci (razorožil je namreč več nemških postojank) in so ti začeli preganjati svojce onih, ki so bili v odredu, je Zmagoslav moral pristati na omejitve na določen teritorij med Mariborom, št. Iljem in Sv. Lenartom, kjer so ga Nemci pustili v miru. Štel je okrog 300 mož, a pripravljenih je imel okrog tisoč, toda ni bilo orožja.

V dnevih ruskega pritiska na Muro se je odred s civilisti umaknil do Ljubljane. Drugje na štajerskem ni bilo četniških odredov, dasi se je množilo število skrivačev pred partizani.

Kakor je bila drugačna usoda štajerske že leta 1941, ko je bila odcepljena od središča Slovenije, ter je bil postopek okupatorja glede štajerske povsem svojevrsten, osnovan na krivem podstavku, da je štajerska "Urdeutsches Gebiet" (prastara nemška zemlja) in je po zavestni krivdi priseljene slovenske inteligence — posebno duhovščine — na zunaj dobila sloven-

sko lice, tako so bile tudi razmere po odgonu imovitejših in izobraženejših v pregnanstvo povsem drugačne kot v drugih delih Slovenije.

Kulturno političen položaj

V prvem tednu nemške okupacije je bilo v kali zatrto vse kulturno slovensko življenje. Uradno je bil priznan samo nemški jezik in to kot edini dovoljen občevalni jezik v uradih in na ulici. Edina dovoljena organizacija je bil Heimatsbund, ki je prebivalstvo klasificiral v skupine z odgovarjajočimi pravicami. Računa se upravičeno, da je doletela krog 60-80 tisoč štajercev usoda izgnanstva v Srbijo, Hrvaško, Šlezijo itd. Duhovnikov je bilo izgnanih iz mariborske škofije okrog 500; poleg tega skoro vsa laična inteligenca (profesorji, učitelji), imovitejši sloji (trgovci, tovarnarji, večji obrtniki in kmetje) ter vplivnejši možje. Kompaktno je bila izseljena okolica Brežic, Krškega in vzdolž meje do Litije okrog 80.000 Slovencev.

To izseljevanje (povprečno v vsaki občini 4 do 50 družin) je povzročilo silen odpor pri ljudstvu. Na štajerskem se je takrat zbudil nacionalen duh in pred vsem v Savinjski dolini ter v okolici Maribora se je začel tudi organiziran odpor. V hribih je bilo vedno več skrivačev. Tedaj je stopila v vojsko Rusija, začelo se je preganjanje tudi komunistov, ki so bili do takrat redno v prvih vrstah Gestapo zaupnikov. Mnogo teh je šlo v hribe, večinoma na Dolenjsko, kjer so sestavljali znani štajerski odred, ostali pa so skušali organizirati raztresene skrivače na Pohorju, v okolici soštanjskih in spodnje-savinjskih hribov; kar se jim je tudi posrečilo.

Ti so delali pod geslom brezbarvne organizacije narodnega odpora proti zasovraženemu Nemcu. Po vaseh so najidealnejši slovenski fantje iz katoliških organizacij začeli zbirati skrito orožje, imeli tajne sestanke itd. Tu in tam je bil ubit kak nemški zaupnik — krivec deportacij in špijon. To je povzročilo maščevanje — pa-

dali so talci. Prvi talci so padli spomladi leta 1942. Nemci so zaslutili organizacijo in jo tudi z gestapovskimi metodami odkrili. Tedaj so zlasti v okolici Celja začele padati žrtve v tisočih. Iztrebljene so bile večje cele vasi vseh moških (n. pr. Škorno, Gorenje v občini Šmartno ob Paki); njih družine pa odpeljane v Šlezijo. Strašni so bili dnevi v maju, juniju in juliju 1942, ko je bilo dnevno ustreljenih v Celju, Mariboru in Gradcu po sto najboljših Slovencev in so se kar vrstile kolone deportirancev. Računajo, da je bilo na štajerskem direktno pobitih krog 17.000 Slovencev (kar je izjavil sam demon — Gauleiter Ueberreiter). Tudi po taboriščih jih je pomrlo do 10 tisoč. Vse ostalo ljudstvo pa je živelo v stalni življenjski napetosti — v strahu, kdaj tudi nje doleti taka usoda.

K temu pa je prišla še mobilizacija fantov v nemško vojsko, v službo s žrtvijo življenja najhujšemu svojemu sovražniku. Mobilizacija je obsegala letnike 1925—1913 in prihajala so poročila o velikem številu padlih, največ v Rusiji. Vse to je naravno gnalo ljudstvo v hribe misleč, če že padem, bom padel v boju proti Nemcem na domačih tleh.

OF organizacija, ki je bila na štajerskem silno previdna v propagandi, je vse do zadnjega molčala o svoji komunistični naravi, marveč se je predstavljala kot edina zgolj narodna jugoslovanska (včasih kraljeva) vojska, ki ima cilj boriti se za vse slovenske tradicionalne svetinje (torej tudi za vero). Ker je bilo v vsakem kraju tudi nekaj nemčurjev, so največ nastopili proti njim; živeli pa so na račun državnih posestev, to je posestev onih, ki so bili izgnani in so jih upravljali državni komisarji. Večkrat so nastopali tudi v obrambo cerkve, posebno ob priliki rekviriranja zvonov. Mitinge so prirejali skupno s slovenskim bogoslužjem. Govorili so o svobodi vere in prepričanja, o svobodi v novi Jugoslaviji, o skorajšnjem razsulu Nemčije in o zmagah partizanov v Jugoslaviji in drugod. O Rusiji se je malo govorilo.

KRALJEVSTVO KRISTUSOVO IN KRALJESTVO SATANOVO

ANGEL Gospodov je oznanil Mariji o Jezusu: Ta bo velik in sin Najvišjega; Gospod Bog mu bo dal prestol njegovega očeta Davida in bo kraljeval v hiši Jakobovi vekomaj in njegovemu kraljestvu ne bo konca" (Lk. 1, 32. 33).

Misel kraljestva božjega je vodnica svetovne zgodovine, vodilna misel stara za konain Kristusovega evangelija. Za kraljestvo božje se je naš Gospod učlovečil, zanj je živel, trpel in umrl; kraljestvo božje je jedro njegovega nauka. Zato je slika Kristusa Kralja tista poodba, ki nam v bogoslužju cerkvenega leta največkrat stopa pred oči. Kraljestvo božje je bilo v vseh časih krščanstva cilj in najmočnejši nagib katoliškega delovanja. Sv. oče Pij XI., papež katoliške akcije, je v več okrožnicah jasno poudaril, da mora katoliška akcija utrditi gospodstvo, kraljevanje Kristusa Kralja v dušah, v družinah, v šolah in državah, sploh v vsem zasebnem in javnem življenju. Zato je vpeľjal poseben praznik Kristusa Kralja, da vse krščansko ljudstvo zave neizmerne odlike, ki so je deležni člani kraljestva Kristusovega, pa tudi resnobnih dolžnosti, ki jih nalaga služba tako velikega kralja.

Kraljestvo Kristusovo je kraljestvo miru in edinosti. Pravi mir, mir Kristusov in njegova edinost, je pa tudi dragocen zaklad, da moramo biti pripravljene vse storiti, da si ga pridobimo in ohranimo za večno. Ne moremo si pa miru Kristusovega ohraniti drugače kakor po nepretrgani borbi s sovražniki tega miru, s hudobnim duhom in nje-

govimi zavezniki, ki so: duhu božjemu odtujeni svet, zla nagnjenja v duši, neurejene strasti po izvirnem grehu pokvarjene človeške narave.

Mir Kristusov je usmerjen v večno življenje — zakaj nemirno človeško srce more le po Kristusu najti pokoj v Bogu.

Ko je naš Gospod ozdravil obsedenca, ki je bil slep in nem, so farizejski pismouki govorili: "Ta izganja hude duhove z Belcebubom, poglavarjem hudih duhov." Jezus je pa vedel za njih misli in jim rekel: "Ako se kraljestvo razdeli zoper sebe, ne more obstati." (Mr. 3. 24). Satan, da bi delal s Kristusom? Kaj še! On je sovražnik Boga in človeka, ustvarjenega po božji podobi. Zato se na vse pretege trudi, da zaseje seme razdora in sovraštva celo v kraljestvu Kristusovem, da tako čim več nesrečnežev odpade od Kristusa, kralja večnega miru. Odtod skušnjave v greh, ki naj človeka, njegovo srce, mišljenje in delo odtrga od Boga. Odtod sovraštvo in boji med narodi in stanovi; odtod končno tudi cerkveni razkol . . . En sam pogled v zgodovino in po svetu, posebej še na nesrečno Rusijo, nam jasno priča, kako zelo velja za vse čase Gospodova beseda: "Od dni Janeza Krstnika doslej nebeško kraljestvo silo trpi in silni ga ropajo" (Mt. 11, 12).

Kako vzvišeno nalogo katoliške akcije vrši tisti, ki v duhu sv. bratov iz Soluna in po želji sv. očeta dela in moli za obnovitev kraljestva Kristusovega na vzhodu, zlasti v Rusiji!

Prošnja molitev: "Vsemogočni večni Bog, ki si v svojem ljubljene Sinu, kralju vesoljstva, hotel vse obnoviti: daj milostno, da se vse družine narodov, ki so po grehu ranjene in razdvojene, podvržejo njegovemu sladkemu

kraljevanju.”

Daritevna molitev: “Daritev človeške sprave ti prinašamo, Gospod: daj, prosimo, da on, ki ga v pričujoči daritvi darujemo, vsem narodom podeli edinost in mir, Jezus Kristus, tvoj Sin, naš Gospod, ki s teboj živi in kraljuje . . .”

“Če s prstom božjim izganjam hude duhove, je torej prišlo k vam božje kraljestvo. — Kadar močni oborožen varuje svoj dom, je na varnem njegovo premoženje; če pa pride močnejši od njega in premaga, mu vzame vse orožje, na katero se je zanašal, in razdeli njegov plen.” Lk. 11, 20—22.) Kako lepo naš Gospod v novi priliki osvetljuje svoje razmerje do satana in odnos svojega kraljestva do kraljestva satanovega! Satan je bil tisti “močni”, ki si je po grehu usužnjil človeški rod. On je bil torej vladar, kateri je mogel smatrati ta svet kot svoje kraljestvo (Jan 12, 31.) in ga oborožen čuvati na varnem z vsemi sredstvi svoje moči, s pomočjo hudobnih duhov in brezbožnih ljudi, ki so mu sledili. Toda Mesija kot močnejši mu je napovedal boj.

Že takoj skraja je Kristus kot močnejši stopil v boj zoper satana in njegovo kraljestvo. Z besedo in zgledom je povsod delal proti zlu in hudobiji ter skušal vse ljudi pripeljati nazaj k Bogu, v kraljestvo božje. S prstom božjim, v duhu in moči božji je izgnal vladarja tega sveta (Jan 12, 31.) in prinesel ljudem nebeško kraljestvo, božje kraljestvo. Izmed svojih zvestih poslušalcev si je izbral pomočnike in sodelavce; postali so njegovi tovariši v borbi zoper satana, z veseljem so šli za njegovim zmagovitim znamenjem, ki so ga pozneje morali ponesti ven po vsem svetu.

“Kdor ni z menoj, je zoper mene, in kdor ne zbira z menoj, raztresa” (Mt.

12, 30; Lk. 11, 23.). V boju Kristusa s satanom, v boju kraljestva Kristusovega na zemlji, ki je sv. cerkev, zoper kraljestvo satanovo ne more nihče ostati neodločen. Gre za veliko, odločilno borbo. Kristus vse resnobno in odločno vabi, da gredo vsi za njegovo zastavo. Ali, ali — med Kristusom in satanom srede ni. To načelo velja kakor nekdanj za maloverno judovsko ljudstvo s farizeji vred, prav tako ali še bolj tudi danes za vse tiste maloverne in brezbrizne in mlačne kristjane, ki omahujejo med nevero in vero, med brezbožnostjo in pobožnostjo, med Bogu sovražnim svetom in sv. cerkvijo, med krivoverstvom in edinostjo s pravo, katoliško cerkvijo. Zato sv. Pavel nas vse, ki smo se pri sv. krstu odpovedali satanu in prisegli zvestobo Kristusu Kralju ter bili pri sv. birni s Sv. Duhom potrjeni za njegove vojščake, tako odločno opominja: “Bratje, krepite se v Gospodu in v njegovi silni moči . . . Kajti ni se nam bojevati le zoper kri in meso, ampak zoper vladarstva, zoper oblasti, zoper svetovne gospodovavce te teme, zoper hudobne duhove v podnebjju. Zaradi tega si vzemite vso bojno opravo božjo, da se boste mogli ob hudem dnevu v bran postaviti, vse premagati ter obstati. Ustopite se torej, opasani okoli svojega ledja z resnico in obdani z oklepom pravice in na nogah obuti s pripravljenostjo za evangelij miru; k vsemu si vzemite ščit vere, s katerim boste mogli ugasiti vse ognjene puščice hudega duha; vzemite tudi čelado zveličanja in meč Duha, kar je beseda božja; zraven pa ob vsakem času v duhu molite z vsakršno molitvijo in prošnjo, in v ta namen čujte z vso vztrajnostjo in prošnjo za vse svete.” (Ef. 6, 10, 12—18.)

IGNACIJ TRUNKELJ V VEČNOSTI

ZAČUDIL sem se, ko sem bral v A. S. o nenadni smrti tega dobrega moža. Saj je komaj par tednov minilo, odkar sem ga obiskal na njegovem domu v Great Falls, Montana. Tako lepo je bilo spet pri njem to pot, kakor vselej, kadar sem ga obiskal. Bil je mož, da si ga moral imeti rad, pa bodi te ali one narodnosti, tega ali onega prepričanja. On je znal vsakemu povedati pripravno besedo.

Ko sva šla skupaj po ulicah, ga je vse pozdravljalo. Celotni otroci v East Heleni so mi naročali, naj pozdravim Naceta, kadar pojdem tja. Zelo zanimivo ga je bilo opazovati, ko je hodil z menoj po hišah zaradi lista Ave Maria. Skoraj v vsaki hiši je začel enako: Pa kaj brčkaš, ali res ne veš, po kaj sva prišla? Nama ni, da bi pri tebi jedla in pila, denar sem, pa z Bogom!

No, v resnici ni tako hudo mislil in to so ljudje tudi vedeli. Navadno je rad malo posedel in razbijal šale z ljudmi. Ko je pokusil ponujeno vino, je bil spet nalašč ves nezadovoljen. "Kaj pa ponujaš to kislico, ko ni zanič! Preveč brkljate, pa mislite, da znate delati vino! Kaj še! Pridite pokusit moje, to vam je roba, da nikjer nimajo take."

Kar sva pa prišla pred vrata, kjer je vedel, da nimajo vina, je pritisnil na drugačne strune. Že od daleč je vpil: "Dajte no, prinesite nama pijače, saj si lahko mislite, kako sva trudna in žejna! Oh, že kar naprej vem, da ne bo nič. Pri vas ste tako neznansko skopi, da ni nič z vami. Le k meni pridite, jaz imam vsega dosti, da kar pred hišo stojim in ljudi vabim noter. Če bi bil jaz tako

skop kot ste pri vas, bi bil danes že ves Great Falls moj. Tak le pridite k meni, nekaj vam bo že dal. Seveda ne toliko, da bi se upijali. Pijancev jaz ne maram."

Dokler je le mogel, je hodil najrajši k sveti maši v katedralo, čeravno je bila daleč od njegove hiše. To je delal zato, ker je bil tam lahko pri več svetih mašah. Skoraj vsako jutro pa tudi pri svetem obhajilu. Doma je imel v svoji sobi lep oltarček, kjer je pogosto in veliko molil. Zelo rad je tudi prepeval, posebno Marijine pesmi. Če sta bila zraven tudi sin Jože in hči Mary, je bil pa že kar cel zbor, da sem jih vedno zelo rad poslušal.

Za list Ave Marija je storil v življenju veliko dobrega. In čeprav je zadnja leta že težko hodil, je tudi Koledarjev veliko prodal, saj njemu ni mogel nihče reči, da ne bo kupil. Dostikrat sem si mislil na tistem: Škoda, da po naših večjih naselbinah ni mnogo takih mož! Kadar je zvedel, da je kak znanec umrl, posebno če je bil naročnik na naš list, je hitro poskrbel, da so dali za svete maše in ga vpisali v Apostolat, ako še ni bil član.

Nepozabni moj Nace, počivaj v miru in Bog naj ti bo plačnik za vse! Kako te bom pogrešal, kadar me pot spet zanes v Great Falls! Vsem sinovom in hčeram pa moje iskreno sožalje!

Naročnikom v Chicagi in sploh v državi Illinois naznanjam, da jih mislim obiskati v novembru in morda še v decembru. Vsem se lepo priporočam za prijazen sprejem kot vsako leto. Na svidenje!

Brat Antonin.

BOG PLACAJ, DOBROTNIKI

ZA DAR — N. N. \$10, Mrs. Svetich .50c, Mrs. Judnich .50c, M. Kocevar .50c, J. Tursich \$3.

ZA SEMENIŠČE IN DRUGO — B. Mihelich \$2, N. N. \$5, F. Pucel \$1, Mrs. Kotze \$2, J. Smrdel \$5, J. Lovsin \$10, M. Stariha \$2.50, Rev. V. Vodusek \$20, Mrs. Kocjancic .50c, M. Kocevar .50c, Mrs. Kavcic \$10, Mrs. Staut \$10, J. Vidergar \$1, Mr. Mrs. K. Zajc \$10, F. Kozel \$3, L. Meshnig \$1, Druz. Kebe \$3, A. Bosnik \$2, M. Tersar \$2, F. Kovacic \$1, Mrs. G. Urbas \$3.50, J. Vidergar \$5, F. Perovsek \$10.

ZA LUČKE — A. Zugel \$1, M. Struna .50c, F. Snyder \$2, M. Golobic \$1, M. Pangre \$1, J. Butcher .51c, M. Gorishek \$1, F. Dezelan \$3, M. Zallar \$3, K. Triller .50c, J. Mramor \$2, Mrs. Pevic .50c, P. Podgornik \$1, C. Bicek .50c, C. Butala .50c, B. Kolbezen \$1, A. Kocevar .50c, K. Savnik \$1, M. Mervar \$1, J. Kastigar \$1, A. Zadnik .50c, M. Rapotec .50c, L. Baraga \$10, A. Miholic .50c, F. Shebenik .50c, M. Kocevar .50c, A. Rudman \$1, Mrs. F. Papesh \$1, J. Kocevar \$1, J. Mlakar .50c, K. Govednik .50c, M. Kolenc \$1, B. Kenik \$1, M. Kogovsek .50c, Mrs. Pevic .50c, J. Bernot .50c, Mrs. Zimmerman \$1, B. Strahan \$1, I. Pervanje \$1, J. Costello .50c, M. Vogric \$1, A. Bosnik \$1, H. Skrinar \$1, Mr. Mrs. J. Sintich \$1, Mr. J. Hocevar \$5, A. Palcic \$1, J. Makse \$1, A. Berus .50c, F. Udovich \$1, Mrs. G. Urbas \$1, T. Karger .50c, V. Oratch \$1.

ZA APOSTOLAT — B. Kolbezen \$5, T. Rolich \$20, Mrs. G. Stephan \$10, Mrs. Vastalo \$10, Mrs. M. Kraic \$20, J. Mlakar \$10, A. Gregorich \$10, K. Germovsek \$10, J. Bosnik \$10, J. Mesojedec \$10, M. Milavec \$10, J. Marley \$20.

ZA BARAGOVO ZVEZO — Društvo Marije Čist. Spočetja No. 211 KSKJ \$2, F. Ivancic \$2, M. Kocevar .50c, J. Gricar .50c.

DAROVI IZ CLEVELANDA ZA OBHAJILNO MIZO

IZ FARE sv. KRISTINE — C. Roberts \$11.25, F. Kovacic \$10, A. Cek \$10, A. Krall \$10, J. Voglar \$10, A. Luzar \$10, A. Bozeglavlav \$10, M. Prostor \$10, M. Hochenvar \$6.25, A. Bencin \$5, T. Potokar \$5, U. Verh \$5, L. Poje \$5, V. Troha \$5, J. Posch \$5, J. Grdina \$5, A. Jerman \$5, M. Habic \$5, F. Walters \$5, A. Zdesar \$5, A. & E. Repasky \$5, M. Kolman \$5, U. Pesec \$5, M. Struna \$5, F. Arko \$5, M. Zeljko \$5, M. Pirc \$5, U. Trtnik \$3, M. Novoselec \$3, A. Nemeč \$3, M. Bricelj \$2, J. Bradac \$2, M. Mestek \$2, A. Slapko \$2, M. Drenik \$2, J. Pink \$1, K. Golinar \$1, K. Jarc \$1, F. Perme \$1, T. Zdesar \$1, M. Cerceek \$1, M. Primoznik \$1, A. Zajc \$1, M. Grze .50c, E. Terskan .25c.

IZ FARE sv. MARIJE VNEBOVZETE — Mrs. Kocin \$10, Mr. J. Lewis Fam. \$10, Miss A. Marinshak \$5, Mrs. A. Kness \$5, Mrs. A. Gliha \$5, Mrs. M. Coprich \$5, Mr. Zallar Fam. \$5, Mrs. Odlazek \$5, Mrs. Izanc \$5, Mrs. Korenchan \$5, Mrs. Novak \$4, Mrs. Pizmoh \$3, Mrs. Klemencic Sr. \$3, N. N. \$2, Mr. Gubanc \$2, Mrs. Kristofelc \$2, Mrs. Skubic \$2, Mrs. Pernus \$2, Mrs. Marolt \$1.50, Mrs. Jenko \$1, Mrs. Vrecko \$1, Mrs. Turk \$1, Mrs. Novak \$1, Mrs. Clemencic Jr. \$1, Mrs. Prah \$1, Mrs. Milavec \$1, Mrs. Vardijan \$1, Mrs. Sabitz .50c.

IZ FARE sv. VIDA — Mrs. M. Milavec Kovacic \$25, Mrs. M. Klemene \$5, Mrs. A. Strazisar \$5, Mrs. A. Kozelj \$5, Mrs. R. Verbich \$5, Mrs. F. Baraga \$5, Mrs. M. Strojcin \$5, Mrs. I. Luzar \$5, Mrs. F. Knaus \$1, Mrs. J. Cimperman \$5, Mrs. M. Ivancic \$5, Mrs. F. Klancar \$5, Mrs. J. Strnad \$5,

Mrs. J. Kolenc \$3, Mrs. K. Grbec \$2.50, Mrs. M. Cimperman \$2, Mrs. J. Brodnik \$2, Mrs. M. Nousek \$2, Mrs. J. Pekol \$2, Mrs. M. Per \$2, Mrs. C. Znidarsic \$1, Mrs. M. Mozic \$1, Mrs. A. Verhovnik \$1, Mrs. F. Skully \$1, Mrs. F. Kosunich \$1, Mrs. A. Znidarsich \$1, Mrs. M. Urbancic \$1, Mrs. M. Perc \$1, Mrs. K. Bartol \$1, Mrs. V. Smrekar \$1, Mrs. A. Jalovec \$1, Mrs. F. Tramte \$1, Mrs. M. Lach \$1, Mrs. T. Gorencic \$1, Mrs. M. Novak \$1, Mrs. C. Skrbec \$1, Mrs. T. Zdovec \$1, Mrs. J. Velich \$1, Mrs. R. Kramar \$1, Mrs. A. Rode \$1, Mrs. M. Naglich \$1, Mrs. M. Mahne \$1.80, Mrs. J. Simoncic .50c, Mrs. T. Novsak .50c, Mrs. M. Potpan .30c, Mrs. F. Orazem \$1, Mrs. A. Zakrajsek \$1, Mrs. A. Godich \$1, Mrs. J. Avsec \$1, Mrs. A. Zakrajsek \$3, Mrs. L. Krall \$1.

IZ FARE sv. LOVRENCA

Mrs. Gliha \$10, Mrs. Kic \$10, Mrs. V. Marincic \$5, Mrs. M. Hoge \$5, Mrs. Zupancic \$5, Mrs. Meljac \$5, Mrs. Srebrnak \$5, Mrs. Prost & Mrs. Mozic \$5, Mrs. Borle \$3, Mrs. Kaplan \$3, Mrs. Lindic \$3, Mrs. Kalister \$2, Mrs. Mavincic \$2, Mrs. Novak \$2, Mrs. Kuznik \$2, Mrs. Petric \$2, Mrs. Stepec \$2, Mrs. Ajdisek \$2, Mrs. Jakic \$1, Mrs. Strazar \$1, Mrs. F. Perhne \$5, Mrs. Lindic \$3, Mrs. A. Gliha \$3, Mrs. A. Waltzer \$2.

UMRLI SO SLEDEČI

NAROČNIKI:

J. Zavodnik, Milwaukee, Wis.
B. Juratovec, Cleveland, Ohio
Mrs. F. Lesar, Willard, Wis.
C. Novak, Calumet, Mich.
A. Milavec, Cleveland, Ohio
Angela Skolaris, Geneva, Ohio
Mary Krasovec, Steelton, Penn.
Josephine Vidergar, Milwaukee, Wis.
Ignac Trunkle, Great Falls, Mont.
Mrs. Cepon, No. Chicago, Ill.

NAZNANILO NAŠIM ZASTOPNIKOM IN NAROČNIKOM

Tekom zadnjih let je imela naša Uprava lista vedno več in več težkoč z razdeljevanjem in pošiljanjem koledarja Ave Maria.

Naši zastopniki, ki so v pretečenih letih s tako gorečnostjo skrbeli, da je naš list s koledarjem vred prišel v domove slovenskih katoliških izseljencev, so odšli v pretežni večini v večnost po plačilo, ki ga Gospod daje dobrim apostolom poštenega tiska, ali so pa toliko priletni, da ne morejo več premagovati težav, ki so združene z razpečavanjem lista in koledarja.

Te težkoče za zastopnike so nas prisilile, da se bomo mqrali zateči k drugemu načinu razpečavanja koledarja.

Poslali bomo namreč izvod koledarja vsakemu naročniku kar na dom in naročnik naj blagovoli poravnati naročnino ali lokalnemu zastopniku, še bolje pa je, da pošljejo dolar kar naravnost v Lemont, na našo Upravo. Najlepšo priliko bodo imeli poravnati ta koledarski račun v koverti, ki jim bo doposlana tekom meseca oktobra.

Koledar bo izšel prihodnje dni pred začetkom oktobra.

V slučaju, da zastopnik želi posebno število, naj nam to nemudoma sporoči. Ker ne verjamemo, da bo zaloga zadostna.

Cena koledarju je — dolar.

UPRAVNIŠTVO AVE MARIA.